

Новини ▶ 7

И БНТ с план „Антикриза“

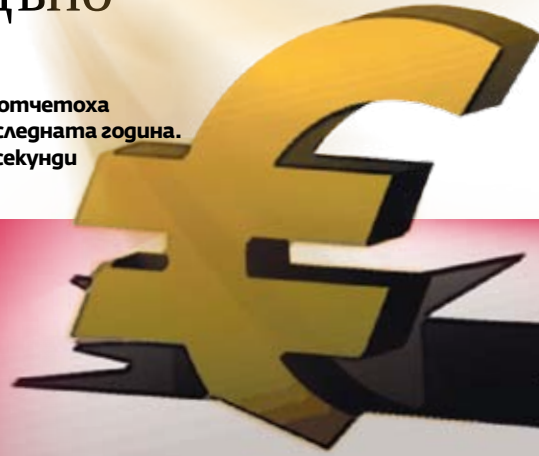
103 служители ще бъдат съкратени, съобщи генералният директор Уляна Пръмова

Пазари ▶ 17

Еврото проби 14-месечно дъно

▶ Индексите на големите борси отчетоха най-големия седмичен спад за последната година. Dow Jones изтри 1000 пункта за секунди

Компании ▶ 12

Паричните фондове привлякоха инвеститорите

Взаимните фондове, които оперират на паричния пазар, отчитат най-сериозен инвеститорски интерес през април. Нетната стойност на активите при тях има най-голям ръст

Компании ▶ 13

Бързите кредити ще се увеличат с 6% през 2010 г.

Пикът на необслужваните заеми вече е отминал, делът им остава около 10%

Пари

pari.bg

Понеделник

10 май 2010, брой 85 (4896)

USD/BGN: 1.51333

▲ +1.28%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.29240

▼ -1.26%

Българска народна банка

Sofix: 410.50

▼ -0.86%

Българска фондова борса

BG40: 115.03

▼ -0.47%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

НАЙ-ПОСЛЕ РЕФОРМИ

Коментар ▶ 2

И безвремието струва пари

Докато през почивните дни забравихме за офиса, туризмът работеше на пълни обороти, еврото продължаваше да пада

Новини ▶ 8

30 млн. лв. евросубсидии за 17 проекта

17 проекта от 2008 г. ще получат чаканите 30 млн. лв. евросубсидии, съобщи изпълнителният директор на ДФ „Земеделие“ Калина Илиева

Компании ▶ 11

Застрахователите се разминаха с прякото облагане

Предложението на Министерския съвет за връщане на прякото данъчно облагане на застрахователните премии отпадна. Предложението е върнато за доразглеждане в работната група във финансовото министерство

Компании ▶ 14

Панаирът заплаши, че ще се изтегли от Шанхай

„Международен панаир - Пловдив“ АД ще изпълни заканата си, ако държавата не преведе гласуваните от правителството 4.685 млн. лв. за подготовката му, каза изп. директор на дружеството Богомил Бонев

Правителството започва съкращения и реструктуриране в четири ключови сектора. Очакваните икономии са 900 млн. лв.

Предстои актуализация на бюджета ▶ 4-7

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш
Огнян Донеv

„Софарма“ е реализирала 5% ръст в продажбите си през април спрямо същия месец на миналата година. Продажбите на дружеството, чийто изпълнителен директор е Огнян Донеv, са скочили с 1.2% на вътрешния пазар, а тези за износ със 7%. От началото на годината приходите от продажби на компанията са се повишили с 16%, включително с 2% за вътрешния пазар и с 25% за износ. **Повече подробности на стр. 14**

Губещ
Валентин Карабашев

Акциите на „Булленд инвестмънтс“ АД СИЦ с изпълнителен директор Валентин Карабашев бяха най-губещите в базата на секторния индекс BGREIT. Капитализацията на фонда за имоти се понижи с 11.03% на дневна база по време на сесията в сряда. При прехвърлени 3060 лота цената за акция се срина до 0.50 лв. за брой. Пазарната оценка се сви с 807 хил. лв. до 6.5 млн. лв.

Мнения

► **Сумата от 354.71 млн. лв., с която БНБ инжектира хазната, може да извади на нула баланса на държавния бюджет за април.** Почти сигурно е, че ако това се случи, финансовият министър Симеон Дянков ще побърза да удари празничните камбани. Само че заслугата за този успех няма да е неговата.

Гледац

► **Много се шуми около този некаърен финансов министър.** Успех след успех и след успеха пак успех. Медиян герой като премиера си. Ще го видим накрая какви ще ги нарочат. Да не стане „Напънала се планината и родила мишка“.

Craich

Коментар

И безвремието струва пари

Дарина Черкезова
cherkezova@pari.bg

„**Докато българският бизнес почиваше, световната икономика не намали оборотите си. Сега по-бързо от всякога трябва да забравим за почивните дни**“

Добре дошли на работа! Днес пак е понеделник. За съжаление (или за радост) Земята не спря да се върти по време на четирите почивни дни около Гергьовден. Да, много по-добре беше да се препичаме на слънце или да печем агнета, но не само времето, а и безвремието е пари. Докато през четирите почивни дни забравихме за офиса, туризмът у нас работеше на пълни обороти, еврото продължаваше да пада и спестяванията ни да се обезценяват, а световният бизнес, който хич и не се съобразява с нашия график за почивка, продължи да диша (понякога и изкуствено). Сега по-бързо от всякога компаниите трябва да строят поотпуснатите редици и да се подготвят за нови битки.

Ден първи от новата седмица... Ако работите в туристическа фирма, сигурно почивката ви обаче започва от днес. Все сте приключили с първите организирани групи български туристи по Черноморието, а вулканът-съсложното-име може би ви е пощадил и клиентите ви са се прибрали благополучно вкъщи. Днес и продавачите на билети за Царевец, Перперикон и Белоградчик

► **Да, много по-добре беше да се препичаме на слънце или да печем агнета, но през четирите почивни дни Земята не спря да се върти и сега бизнесът трябва да строи редиците си**

си вземат глътка въздух, а къщите за гости броят печалбата. Да, за туристическия бизнес извънредната почивка, която тази година бе малко по-кратка, тъй като не се сля с великденската, все пак бе презареждане. И каляване за тежките дни преди летните почивки.

Ден първи от новата седмица... Ако работите във фирма от строителния бранш, сигурно се радвате на хубавото време и края на тези четири дни, когато бизнесът бе по-умрял от всякога, защото днес може би някой ще дойде, за да си поръча нова ограда за вилата или циментови фундаменти за проекта му за ветрогенератор... Всъщност успяхте ли да почивате, или пак сънувахте кошмари със срутващи се кули? За фирмите,

които бяха засегнати най-силно от кризата, Гергьовден не бе глътка въздух, а димка със задушаващ газ.

Ден първи от новата седмица... Днес сигурно не ви се идва на работа, защото ще трябва да изчислите загубите си от договорите, сключени в евро. Колкото и да е добре за Гърция, че еврозоната реши по време на гергьовската почивка да й отпусне помощ от 110 млрд. EUR, това вас едва ли ви радва. Все пак именно заради финансовите проблеми на южната ни съседка приемането на еврото става все по-трудно и далечно. А това не е добре за бизнеса ви, защото търгувате основно с държави от ЕС, нали? Дано това все пак не ви е попречило да почивате у нас или в чужбина, защото старите проблеми

стоят на бюрото ви и днес.

Ден първи на новата седмица... Вчера бяхме европейци, днес всичко пак е постарому. Колите ни все още се разпадат заради дупките по улиците, найлоновите торбички продължават да висят от клоните на дърветата и докато пристигнете в офиса, сте чули поне една псувня, нали? Вчерашните евродепутатите ни поритаха топка с колегите си от София, все пак беше неделя и все пак беше Денят на Европа. Шоуто беше добро - „Обединени и силни срещу единни в разнообразието“. И толкова. Политиците ни също решиха да почиват. Дано чеверметата не са им натезжали, защото не само бизнесът, но и политиката не трябва да се успива.

pari.bg Топ 3

1 Половината от младите българи не работят. Само 4.5% от завършващите образование започват собствен бизнес.

2 Банките удрят спасителни инжекции на жилищни проекти. Райфайзенбанк отпусна 38 млн. лв. за затворения комплекс „Уинслоу Гардънс“.

3 Бюджетът ще е с малък излишък през април. По предварителни данни приходите са с 213 млн. лв. повече.

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg;
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп АД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802;
e-mail lapostolova@pari.bg
ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Стефан НЕДЕЛЧЕВ
4395802;
e-mail snedelchev@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851;
e-mail satanasova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
1 зам. главен редактор
Георги АНДРЕЕВ - 4395825
Зам. главен редактор
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395438
Нюз редактор
Димитър ДЖЕНЕВ - 4395846
Отговорен редактор
Евгени ГАВРИЛОВ - 4395845
ИНВЕСТИТОР
Мирослав ИВАНОВ - 4395867

БИЗНЕС
Мила КИСЬОВА - 4395863
МОЯТ БИЗНЕС
Светлана ЖЕЛЕВА - 4395871
НЕДВИЖИМИ ИМОТИ
Красимира ЯНЕВА - 4395876
УИКЕНД
Елина Пулчева - 4395877
ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891,
факс 4395826

КОРЕСПОНДЕНТИ
Бургас
Евгения ДЖОРДЖЕВА - 0884 987 487
Плевен
Ангел АТАНАСОВ - 0887 810 542
Ловеч
Михаил ВАНЧЕВ - 0889 623 679
Русе
Румен НИКОЛАЕВ - 0888 748 218
Стара Загора
Сашка ПАНАЙОТОВА - 0883 342 119

Добрич
Мария ДОБРЕВА - 0888 148 060
Перник
Мария ВАСИЛЕВА - 0888 213 804
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

Цитат

„Специализираният съд не може да бъде създаден, за да съди определени категории лица. Аз съм абсолютно против това

► **Маргарита Попова**, министър на правосъдието

Число на деня

253.9

► млн. лв. е сумата на направените запови през 2009 г. от комисията "Кушлев", показва докладът за дейността на комисията през 2009 г.

Бойко Борисов: В момента ние сме най-добре в ЕС

Според премиера Борисов страната първа ще излезе от кризата

“В момента ние сме най-добре в ЕС. За нас нищо не се казва освен похвала. Така че трябва да се гордеем с това, което правим.” Това обяви премиерът Бойко Борисов след футболна среща между отборите на Народното събрание и Европейския парламент в Южния парк. Поводът за мача беше Денят на Европа - 9 май. Премиерът обясни, че докато в другите държави реформите се бавят, България показва, че е дисциплинирана и много по-бързо ще излезе от кризата от останалите страни. За разлика от Гърция страната се опитва сама да се справи с бюджетния дефицит, но примерът на Атина е показал защо България трябва да е в Европейския съюз, обясни още Борисов.

Висока летва за еврозоната

Според Кристилина Георгиева заради Гърция ще се вдигне летвата за влизане в еврозоната. Въпреки това обективният критерий за членство остава макроико-

► Отборът на българския парламент победи европейския с 4:2. Третия гол в срещата отбеляза Бойко Борисов

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

номическата стабилност и страната трябва да поддържа такава. Еврокомисарят обяви, че не очаква оценката на Европейската комисия за българския дефицит да бъде прекалено строга. Тя ще стане известна до седмици.

Брюксел е доволен

По думите на Георгие-

ва Брюксел е доволен от финансовата политика на българското правителство.

“Много добре се приема това, че българското правителство държи здраво бюджета, особено в ситуацията, в която се намираме сега”, съобщи еврокомисарят.

Филипа Рагунова

Финансовото министерство е партньор на в. “Пари” за Годишните банкови награди

Заради променените икономически условия ще бъде обновена методологията за награждаване

Министерството на финансите и тази година ще бъде партньор на в. “Пари” в събитието Годишни банкови награди. Класацията се организира за 13-и път от “Бизнес Медиа Груп” АД, издател на в. “Пари” и част от шведската издателска група Bonnier Business Press.

Традиция

Годишните банкови награди продължават традицията на наградата Банка на годината на в. “Пари”, която се връчва от 1992 г. Тази година ще бъде обновена методиката, така че да бъде адекватна на икономическата ситуация. За целта тече проучване на

Класацията ще има висока информативна стойност за играчите на пазара, техните клиенти и партньори

Лилия Апостолова,
изп. директор
на “Бизнес Медиа Груп”

мнението на всички банки и консултации с банкови експерти.

Основни критерии са пазарен дял, балансово число, депозити, собствен капитал, качество на кредитния портфейл, печалба на активите, степен на покритие на активите, възвръщаемост на собствения капитал и др.

Нови критерии

“Актуализираните категории имат амбицията да

дадат адекватна картина на банковия пазар в България. Класацията ще има висока информативна стойност за играчите на пазара, техните клиенти и партньори”, каза Лилия Апостолова, изпълнителен директор на “Бизнес Медиа Груп”.

Методологията в различните категории ще бъде потвърдена и ще се контролира от експертно жури. Членовете му ще бъдат обявени допълнително, както и датата на церемонията, която ще бъде съгласувана с програмата на участниците.

За 2008 г. голямата награда спечели ОББ. В останалите категории победители бяха УниКредит Булбанк за пазарен дял, МКБ Юнионбанк за динамика на развитие, а в раздела ефективност - БАКБ. Първа инвестиционна банка спечели допълнителната награда за Банка на клиента.

Търсите ипотечен кредит?

Попитайте Димо

Той ще ви предложи обективен, компетентен анализ на ипотечния пазар, където един от най-ниските ГПР

(годишен процент на разходите) се предлага от ПИБ.

Ако имате нужда от още детайли, за да вземете решение – пресметнете и хилядите, които ще спестите, когато ПИБ поеме вместо вас загължителната „Застраховка имот”.

Лихва: от **7,8%**

ГПР: **8,893%**

(при кредит от 100 000 евро за срок 360 месеца при лихва 7,8%)

Димо Йорданов
Кредитен специалист
клон „Витоша”
София 1408
ул. „Майор Първан Тошев” 4

Приятелското лице на ипотечните кредити

Fibank
Първа инвестиционна банка

*bank (*2265), 0800 11 011

www.fibank.bg

Кабинетът най-последно

Бюджетът за 2010 г. ще се актуализира, разходите се увеличават с близо 900 млн. лв.

Правителството започва радикални реформи в четири ключови сектора - здравеопазване, социално осигуряване, образование и администрация. Това реши кабинетът в сряда. Бюджетът също ще бъде актуализиран, тъй като се налага да бъдат направени допълнителни разходи. Това няма как да стане без одобрението на парламента след решението преди седмици на Конституционния съд.

Биляна Вачева
bvacheva@pari.bg

стративна реформа. Тогава ще е ясно и кои звена, агенции или други структури ще се закрият.

Премиерът каза, че от работата на НАП, МВР, прокуратурата и ДАНС срещу борбата с контрабандата на цигари, алкохол, горива и строителни материали той очаква да дойдат 500 млн. лв. Освен тези приходи кабинетът ще пласира и емисия дългови инструменти, която ще отиде за попълване на фискалния резерв. Така чуждите инвеститори ще са спокойни, че бордът е стабилен, че левът е стабилен, беше категоричен Борисов.

Финансовият министър Симеон Дянков обаче отказа да даде подробности какъв ще е обемът на емисията и къде ще бъде пласирана тя - на вътрешния или външния пазар.

От друга страна, правителството ще отдели близо 900 млн. лв. за различни проекти. Борисов детайлно обясни, че със 116 млн. лв. ще бъдат компенсирани тютюнопроизводителите, 220 млн. лв. ще бъдат преведени към здравната каса. 148 млн. лв. са предвидени за социално подпомагане, 10 млн. лв. - за заетост. Освен тях правителството е предвидило и допълнителни 84 млн. лв. за големи инфраструктурни проекти. От тях 50 млн. лв. ще са за строежа на магистрала „Люлин“. С други 300 млн. лв. държавата ще плати договорените от предишното правителство военни хеликоптери.

Ще има актуализация

Борисов призна, че по-високите разходи ще увеличат и бюджетния дефицит. За тази година той беше заложен да е 0.9%, или 1.516 млрд. лв. Финансовият министър Симеон Дянков потвърди, че заради допълнителните разходи той ще се увеличи, но ще е в рамките на допустимото от ЕС. Според Маастрихтските критерии дефицитът трябва да е под 3%.

Скрити козове

ДДС няма да се повишава през тази година, за сметка на това обаче ще трябва да се реализират 20% икономии в администрацията, каза премиерът Бойко Борисов. По думите му икономии трябва да донесат на бюджета 900 млн. лв. Борисов каза, че предстои да се направи анализ точно как ще се оптимизира администрацията. За тази цел на 15 май ще се събере Съветът за админи-

Акценти

Кои са основните проблеми

- ▶ Напрежението в приходната част на бюджета
- ▶ Увеличаване на публичните разходи заради по-високите социални и здравноосигурителни плащания

- ▶ Неузплатените задължения към фирмите
- ▶ По-високите разходи по програмите и фондовете на ЕС
- ▶ Подгържането на умерен бюджетен дефицит
- ▶ Увеличаваната се безработица
- ▶ Спад на инвестициите и свитото потребление

Очакваме 91 млн. лв. икономии от общините

Лесният начин беше вдигане на ДДС. Не им дадох. Ще напънем всички възможности на държавата и всичко, което можем, това да не се случи. Ако успеем, ще бъде добре за хората. Ако не - ще дойде друг на моето място и ще бъде принуден да го вдигне (косвения данък - бел. ред.). Като нация трябва да се стегнем и да изпълняваме всички мерки. Вижте, гърците стачкуват - и какво, някой жали ли ги? Напротив, мерките стават още по-строги.

Трябва да следим и какво става около нас, защото "когато мечката играе у комшиите, ще дойде и в твоя двор да играе". Румъния по искане на МВФ ще увеличи ДДС от сегашните 19 на 24%. Ще се увеличи и плоският данък от 16 на 20%. Същото става и с Гърция, ДДС

Бойко Борисов,
министър-председател

„Като нация трябва да се стегнем и да изпълняваме всички мерки. Вижте, гърците стачкуват - и какво, някой жали ли ги? Напротив, мерките стават още по-строги.“

„Трябва да следим и какво става около нас, защото "когато мечката играе у комшиите, ще дойде и в твоя двор да играе"“

се увеличи от 21 на 24%, акцизите им са отишли на 30%. Затова ние трябва да покажем на Европа, че в България има правителство, което не чака да му заповядват откъде и чак тогава да вземе мерки. Още днес (5 май - бел. ред.) ще информираме Европейската комисия в лицето на председателя й Жозе Барозу за готвените реформи от правителството. По-големите разходи, които ще направим, не тревожат Брюксел, защото те са видими - в инфраструктура, мостове, магистрали.

Освен с работодателите и синдикатите имах среща и със сдружението на общините. С тях обсъдихме как ще постигнат заложените 91 млн. лв. икономии. До 10 дни от тях очаквам доклад как да се реализират тези икономии.

▶ За да не поеме цялата тежест крайният потребител, я поемаме ние като

Няма излишък през април, причината е вноската на БНБ

Самият факт, че се обсъждат нови антикризисни мерки, означава, че нещо не е добре с изпълнението на предишните. Правителството допусна няколко съществени макроикономически и фискални грешки, заради които днес коментираме спасителни, а не антикризисни мерки.

Беше допуснато рязко фискално затягане, което преохлади икономиката до точка на замръзване в отделни сектори. Пряк резултат от това беше намаляване на данъчните приходи, което упражни натиск за нов кръг фискални рестрикции. Така се породиха един своеобразен негативен мултипликатор. Правителството внесе значителна доза несигурност и политически риск в икономическата среда. Управленски решения бяха отменяни още преди да бъдат приети. Постоянни идеи за промени в данъците, разнопосочни сигнали

Пламен Орешарски,
бивш финансов министър

„В България няма никакви наченки на финансова криза, има по-скоро фискална и тя е от последните два месеца“

за икономическите тенденции, враждебно отношение към различни стопански субекти, включително към реномирани инвеститори. Стопирание на реформи, преди да са започнали.

В последните седмици се гърсят индикатори, за да се представи картината по-благоприятна. Един от тях, увеличаващият се износ, не се е увеличил в натура, а само в стойност. През април фискът е на излишък. Би било много добре, ако нямаше един еднократен приход - вноската от БНБ, единствена за годината и в размер на 350 млн. лв., а излишъкът е само 200 млн. лв. Оттук си направете извода дали неблагоприятната тенденция във фиска е обръната. Наблюдаваме резултатите от стила на управление, а не от мерките. Затова не бих си позволил да препоръчам мерки, а преосмисляне на цялостната политика.

започва реформи

гържава, като не вдигаме ДДС, каза Бойко Борисов

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Чиновниците в отбраната намаляват с 32%

Първият етап от реструктурирането на въоръжените сили е приключил. То е свързано с промяна на структурата на Министерството на отбраната и висшите командни звена.

Като част от антикризисните мерки на кабинета администрацията в Министерството на отбраната ще бъде намалена с 32%. Във висшите командни звена ще бъдат съкратени между 19 и 37% от персонала. Така към 25 май ще имаме нова структура на администрацията на Министерството на отбраната.

Предстои да се реструктурира Българската армия, както и другите елементи от въоръжените сили. Този етап ще приключи в края на август тази година. През септември

Аню Ангелов,
министър на отбраната

До 25 май тази година Министерството на отбраната ще има нова структура

841.85

▶ млн. лв. субсидия от бюджета ще получи Министерството на отбраната през тази година

ще внесем в Министерския съвет, а после и в Народното събрание правилник на Министерството на отбраната и военните сили. Той ще даде оценка за работата на ведомството през последните 8 години. В него ще бъдат посочени и основните насоки за развитието на армията ни до 2015 г.

В края на годината трябва да се приеме цялостен план за развитието на въоръжените сили за периода 2011-2012 г.

19

▶ процента минимум ще бъдат съкратени служителите на висшите командни звена

Работодателите поемат 70% от болничните през първите три дни

Няма да се увеличава възрастта за пенсиониране, а с 3 години ще се повиши осигурителният стаж

След дълги преговори работодателите, синдикатите и държавата си стиснаха ръцете. Временно до 31 декември 2010 г. първите три дни болнични ще се плащат по 70% от работодателя, каза министърът на труда и социалната политика Тотю Младенов. От четвъртия обезщетението за болничен се поема от НОИ в размер на 80%. Според Младенов с мярката ще се затегне кон-

тролът при издаване на болнични листове. По думите на Младенов от началото на 2011 г. ще се намери разумен вариант за изплащането на болничните.

Тежестта е върху фирмите

Двойно ще се увеличат разходите на фирмите заради изплащането на болничните, каза председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев. Предстои да бъде направен и регистър на болничните. Така на практика ще се види в кои фирми има най-много болни, обясни Велев.

Как ще се пенсионираме

Няма да се увеличава възрастта за пенсиониране, а ще се увеличи с три години общият осигурителен стаж, каза министър Младенов. Тази мярка ще влезе в сила от 1 юли 2011 г. От средата на следващата година ще отпадне сегашната точкова система за пенсиониране и ще се въведе изискване за минимален осигурителен стаж. Мъжете ще се пенсионират след 40 години труд, а жените - след 37 г. В момента изискванията за тях са съответно 37 и 34 години.

Билиана Вачева

Opel Insignia – Автомобил на годината за 2010
До 30 юни на супер цена!

Възползвайте се от уникалната оферта - Opel Insignia, 1.8 бензин 140 к.с. с адаптивни би-ксенонови предни светлини AFL+ с девет автоматични режима на осветяване, климатроник, круиз контрол, ESP, предни и задни ел. стъкла, 6 въздушни възглавници, преден и заден парктроник, седалка за водача с ел. управление, автоматични светлини и чистачки, фарове за мъгла, ел. сгъваеми и отопляеми електрохромни огледала, кожен волан, радио CD с управление от волана, централно дистанционно заключване и много други.

Само сега за 36 200 лв. – и спестявате 11 000 лв.!

www.opel.bg

Офертата важи за корпоративни клиенти или при покупка на лизинг. Комбиниран разход: 5,2-9,7 л/100км. Емисии CO₂ 136-228 г/км. Снимката е илюстративна.

Wir leben Autos.

Образованието планира икономии за 1.5 млн. лв.

Към големите университети ще се създадат научни институти

” За да се намали корупцията в университетите, трябва да се раздели академичното управление от финансовото

► **Сергей Игнатов**, министър на образованието, младежта и науката

► До края на годината ще е готов и законът за висшето образование

СНИМКИ ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

До средата на май ще представим пилотен проект за административна реформа. Това каза министърът на образованието, младежта и науката Сергей Игнатов. По думите му там, където има несвойствени за ведомството дейности и където се дублират функции, те ще бъдат трансформирани във второстепенни разпоредители с бюджетни средства.

Според Игнатов това ще доведе икономии от близо 1.5 млн. лв.

Досега в министерството са съкратени 12% от персонала. От второстепенните разпоредители са освободени още 114 души. Игнатов беше категоричен, че този процес продължава и ще се стигне до намаляване на работещите с 15% през следващите 1-2 месеца.

Политически реформи

След като законът за академичния състав влезе в сила, ще бъдат спестени близо 5 млн. лв., каза още министърът на образованието.

Второ, предстои сериозна структурна реформа в БАН. Има готов законопроект, каза още Игнатов. Научните институти се отделят от

БАН и ще са самостоятелни структури. Те ще се финансират като второстепенни разпоредители с бюджетни средства.

Собственост

Учените ще запазят местата си. Всичките активи на институти и БАН, за които толкова се шумеше, остават собственост на държавата, допълни Игнатов.

Държавата се ангажира да стимулира и финансира работата на научните институти. Правителството вече одобри проектозакона за стимулиране на научните изследвания. Предстои той да се разгледа и в парламента. Той е важен, защото гарантира държавната грижа към три или четири големи университета да се създадат научни институти

или инкубатори.

До края на годината ще е готов и законът за висшето образование, който ще реши проблемите, свързани с мобилността на студентите в страната и навън.

За да се намали корупцията в университетите, трябва да се раздели академичното управление от финансовото.

Билиана Вачева

Борисова съкращава персонал, но запазва болници

► Предстои да бъде направена национална здравна карта, бе категорична министър Борисова

Служителите ще бъдат намалени с над 40%

С над 40% ще бъдат съкратени служителите в Министерството на здравеопазването. Това е мярка, която ръководството ще предприеме като средство за справяне с финансовата криза, обяви новият здравен министър проф. Анна-Мария Борисова. Тя бе категорична, че ще бъдат закрити дори цели дирекции във ведомството. В момента там работят 314 души на щат, като общо работните места са 346. Оказва се, че 32 бройки не са заети. Към министерството работят и специалисти на граждански договори, които участват в експертните комисии.

Като друга мярка Борисова предвижда актуализиране на

броя и цените на клиничните пътеки, както и въвеждането на диференцирано заплащане за медицинските работници на база труд, обем на работа и по други критерии. Подобна мярка бе въведена в просветното министерство още по време на мандата на Даниел Вълчев.

Обещания

Здравният министър потвърди, че няма да бъдат закрити болници. Тези, които нямат достатъчно апаратура и специалисти, за да осъществяват болнична помощ, ще бъдат реструктурирани в заведения за доболнично лечение. Според данни на Борисова в България се харчат 47% от парите за здраве за болниците, а в Европа процентът е само 29. В същото време европейските държави дават за долекуване

около 12% от средствата, а ние дори нямаме такива.

Национална здравна карта

В плана за реформите в здравеопазването тази година се предвижда още изработване на национална здравна карта и укрепване на доболничната система чрез преференциално заплащане на груповите практики на общопрактикуващите лекари. Груповите практики ще бъдат база за специализация. “Искаме нашите лекари да бъдат добри специалисти, за да са добри лекари”, каза проф. Борисова. Особено внимание ще се обърне и на спешната медицинска помощ. Сред приоритетите на министерството е и изработването на позитивна листа на медицинските изделия.

Елена Петкова

И БНТ представи антикризисен план

103 служители ще бъдат съкратени до края на годината

Сто и трима щатни служители на БНТ1 и на регионалните центрове на телевизията ще бъдат съкратени до края на 2010 г. Това е само една от антикризисните мерки, които обществената медия предприе още в средата на миналата година. В момента служителите в държавната телевизия са 1670, като броят им е с 300 повече от този, който препоръчва финансовото министерство. От началото на настоящата година от Финансово-стопанската дирекция са си тръгнали 26 служители.

През първото тримесечие на 2010 г. обществената електронна медия редуцира с още средно 10% бюджетите на вътрешните си продукции. Това означава,

че парите на собствените им предавания са намалели общо с 35% от средата на 2009 г. насам. През октомври м. г. бюджетът им е бил отрязан с 25%. Със средно 20% пък бяха намалени парите на външните продукции през 2009 г.

Липса на пари

Поради липса на средства и достатъчно програми това лято няма да се проведе международният телевизионен фестивал "Златната ракла". От юни пък кореспондентският пункт на държавната телевизия в Скопие ще бъде закрит. Антикризисните мерки са обобщени в близо 30 точки. В нито една от тях обаче не се говори за намаляване на часовете за излъчване или за закриване на отделни програми. "Това би било пагубно за всяка телевизия", коментира генералният директор

на БНТ Уляна Пръмова. Затова до края на мандата си, който по закон изтичва през септември, тя обеща да не прави повече съкращения. Вместо това тя очаква около 1 млн. лв. икономии през лятото. Програмната схема тогава ще бъде удължена - от началото на Световното първенство по футбол в ЮАР на 11 юли до 13 септември. През това време повечето от вътрешните и външните продукции ще излъчват повторения, а някои от тях ще излязат във ваканция.

Грега

И като че ли напук на всички представени от БНТ антикризисни мерки Етичната комисия на телевизията разпространи декларация, в която се казва, че служителите в някои предавания на медията, като "В неделя с...", взимат огромни хонорари. "Към ноември 2009

► Уляна Пръмова обеща, че ще забвее малко гългобе на новия генерален директор на БНТ

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

г. хонорарните възнаграждения за предаването "В неделя с..." представляват 36% от общата сума на хонорарите за всички оста-

нали рубрики в "Програмна дирекция". След решението на УС да се намалят хонорарите в дирекцията делът на "В неделя с..."

нараства на 40%, пише в декларацията. Пръмова окачестви информацията като невярна.

Елена Петкова

Парламентът намали състава на СЕМ

Опозицията ще атакува промените в КС и обвини ГЕРБ в политизиране на всички регулатори

След бурни дебати депутатите приеха на първо четене промените в Закона за радио и телевизия, с които членовете на Съвета за електронни медии се редуцират от 9 на 5 души. Трима ще са от парламентарната и двама от президентската квота. Управляващите са изчислили, че така ще спестят 110 хил. лв.

Според промените членовете на регулатора няма да имат право на два последователни мандата. Освен това се променя и срокът за ротация на хора от президентската квота - те ще бъдат сменяни по един през три години, докато срокът на ротация за членовете от квотата на Народното събрание остава две години.

Политически цели

От ДПС отново обвиниха управляващите, че промените в състава на СЕМ са част от целенасочена политика на установяване на контрол във всички регулаторни органи в страната.

Според зам.-председателя на парламентарната група на партията Лютви Местан законодателните промени са само претекст за "узурпирането" на регулаторите и ГЕРБ създава прецедент, който после ще бъде повтарян от всяко следващо управление. ДПС ще сезира Конституционния съд.

Антон Кутев от БСП също обяви промените за противоконституционни и ограничаващи свободата на медиите. "Демокрацията струва пари. По тази логика защо изобщо да има СЕМ. Или може да го направим от един до трима души, назначени лично от Бойко Борисов пожизнено, с право на наследяване. Ако целта е да спестите 100 хил. лв., може да отмените и изборите, това ще спести още повече пари", коментира Кутев.

Предупреждения

Опозицията вижда и още една причина за промените - осигуряването на подходящ състав на СЕМ за предстоящите избори на нови генерални директори на БНР и БНТ.

Междувременно членове на съвета предупредиха за опасност от оспорване на избора на директор на БНР. Причината е, че конкурсната процедура вече е започнала, а ще завърши при различен състав на СЕМ. От медийния регулатор ще излязат Маргарита Пешева, Мария Стефанова, Бойчо Кулински и Милен Вълков - т.е. по двама от парламентарната и президентската квота.

Филипа Рагуинова

VIVACOM UniCall

Говори свободно с всички оператори

Nokia E52
199⁹⁰ лв.

- Оперативна система Symbian
- 3.2 MP камера
- GPS с безплатна навигация
- Nokia Messaging

Офертата е валидна до изчерпване на количеството при условие че 2-годишен договор с план UniCall 30 за мобилен и настолен телефон на VIVACOM е активиран на мобилен телефон. За повече информации на www.vivacom.bg. Валиден е само за абонати с ДДС. VIVACOM е международна марка на BNL AG.

www.vivacom.bg

VIVACOM
Всичко, което ни свързва

110

► хил. лв. очакват да спестят от ГЕРБ с намаляването на състава на СЕМ

Българската икономика нагоре през следващата

Безработицата остава сериозен проблем и може да достигне 7.9%

Слабото потребление в България ще продължи през цялата 2010 г., но в края на годината ще започне възстановяване, което ще следва покачването на международните пазари. Това твърдят експертите на Европейската комисия в пролетната си прогноза за икономическото развитие в ЕС. Икономиката ще продължи да се свива и през 2010 г., но през следващата се очаква да постигне 2.7% ръст. Първоначално основната двигателна сила ще бъде износът, но през 2011 г. потреблението ще движи ръста.

По-добрата икономическа среда, която ще доведе и до улесняване на кредитирането, се очаква да забави спада на индивидуалното потребление през 2010 г., а догодина ще започне да нараства.

Стабилизиращ ефект ще имат инвестициите в инфраструктура предимно заради усвояване на европейските фондове. Това обаче няма да е достатъчно, за да компенсира спада в корпоративното инвестиране и в строителството. По-оптимистичната икономическа обстановка, улесненото кредитиране и увеличаване на заетостта към края на 2011 г. също ще окажат положително въздействие върху индивидуалното потребление.

Инфлацията ще запази около равнището си от 2.5% през миналата година, като през тази година ще падне леко до 2.3%. Очакванията на ЕК са през 2011 г. стойността на показателя да бъде 2.7%.

Само нагоре

През цялата настояща година износът на страната ще отчита положителни стойности, а през 2011 г. се очаква потреблението в страната да тръгне нагоре, което от своя страна ще даде импулс на вноса, посочва ЕК. След отчетения спад от 9.8% през миналата година изнесените стоки и услуги от страната се очаква да нараснат с 4.2% през 2010 г. и още 5.2% догодина.

Дефицитът по текущата сметка се очаква да се свие от 9.5% от БВП през 2009 г. до 6% през 2010 г. и малко над 5% през 2011 г.

Положителни последици

Рисквете в този основен сценарий може да имат положителен резултат. Притокът на чужди капитали може да бъде по-голям от очакваното било заради частично увеличаване на преките чужди инвестиции или чрез по-добро усвояване на европейските фондове.

Това ще увеличи търсенето в страната и ще смекчи големия спад на инвестиции. Възстановяването на стоково-материалните запаси след големия спад през 2009 г. може да доведе до допълнителен тласък на растежа, след като икономиката започне да се възстановява. Ако номиналните заплати нараснат по-бързо от очакваното, това ще доведе до намаляване стойността на единица труд и до увеличаване на ценовата конкурентоспособност.

Безработицата остава проблем

Ако кризата продължи повече от очакваното, безработицата би могла да продължи да се увеличава до 7.9% през тази година и да забави леко ход до 7.3% през 2011 г. При продължаващо поевтиняване на жилищата може да се засили спадът в строителството. От друга страна, ако нарастването на търсенето откън е по-бавно от очакваното, това ще забави възстановяването на икономическата активност в страната.

Най-голямото препятствие

Основното предизвикателство пред България, която е страната с най-нисък БВП на глава от населението в ЕС, е да осигури устойчиво и бързо възстановяване. Като се има предвид стопяването на преките чужди инвестиции, икономиката трябва да превключи в режим на растеж, основан на износа. Той обаче зависи до голяма степен от съвземането на търсенето извън страната.

► Подобрените изгледи за икономиката са добра новина, но устойчивият растеж изисква насърчаване на производителността и заетостта, каза комисарят по икономическите и паричните въпроси Оли Рен

СНИМКА BLOOMBERG

БВП се е свил с 5% през 2009 г.

Свитото потребление и намалелите чужди инвестиции са основни причини за спада

Икономиката на България е отчела 5% спад за цялата 2009 г., като само за последното тримесечие БВП на страната се е свил с 6.2%, показват данните на ЕК. Потреблението в страната също

записа отрицателни стойности, като се сви значително.

Разходи

Разходите на правителството са намалели с 5.5% през миналата година, а на индивидуалните потребители с 6%. Други фактори, които оказаха отрицателно влияние върху търсенето в страната през 2009 г., бяха свитият кредитен пазар и намаленият приток на

преки чуждестранни инвестиции.

Кризата като плюс

Кризата доведе до положителни промени в някои сфери. Инфлацията значително забави ход от 12% през 2008 г. до 2.5% през 2009 г. и очакванията са да остане контролирана. Дефицитът по текущата сметка се подобри значително, като намален от 25.5%

през 2008 до 9.6% през 2009 г. Причината е предимно в намалените преки чужди инвестиции и във вноса, който спадна по-бързо от износа.

2.3%

► ще бъде инфлацията през тази година

Общо 17 европроекта от 2008 г. ще получат чаканите

► Няма риск да изгубим средства по програмата от финансовото споразумение за 2007 и 2008 г., коментира Калина Илиева, изп. директор на ДФ "Земеделие"

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Над 30% от проектите, свързани с преработвателната промишленост, вече са приключени без европари

Държавен фонд "Земеделие" подписа първите 17 договора, свързани с преработвателната промишленост по Програмата за развитие на селските райони (ПРСР).

Кандидатите за субсидии по т.нар. Мярка 123 "Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти" са подали проектите си още през 2008 г. Те са на обща стойност около 60 млн. лв., като половината от сумата се осигурява от програмата.

Фирмите имат право на авансови и окончателни пла-

щания, но докато дочакат да разберат дали получават субсидии, голяма част от тях или са замразили инвестициите си, или са успели да приключат проектите със собствени средства и кредити. Около 20-30% от проектите с подписани договори вече са завършени, каза за в. "Пари" Калина Илиева, изп. директор на ДФ "Земеделие". Същото се отнася и за оставащите около 100 по

Мярка 123.

Кой какво е свършил

Проектът ни е свързан с изграждане на фабрика, закупуване на оборудване и транспортни средства за месопеработващо предприятие и е на стойност от 7 млн. лв., като половината са субсидии от програмата, каза за в. "Пари" Антон Костадинов, управител на "Сами-М". По думите му

дружеството вече е било инвестирало 2 млн. лв. собствени средства, когато проектът е бил спрял. Малко трудно е да се реализират инвестиции в такъв размер без субсидии, а държавата ни държи в неведение 1.5 години, разказва той. Сега от "Сами-М" ще кандидатстват за 50% аванс, за да продължат започнатите вложения.

Нашият проект е за раз-

Статистика

80%

РЪСТ В УСВОЯВАНЕТО

► 82% е ръстът на договорените проекти и 83% на

договорените субсидии по ПРСР за последните 8 месеца, са отчели от ДФ "Земеделие" на петото заседание на Комитета за наблюдение на програмата.

► Със 79% се е увеличил броят на платените договори по програмата.

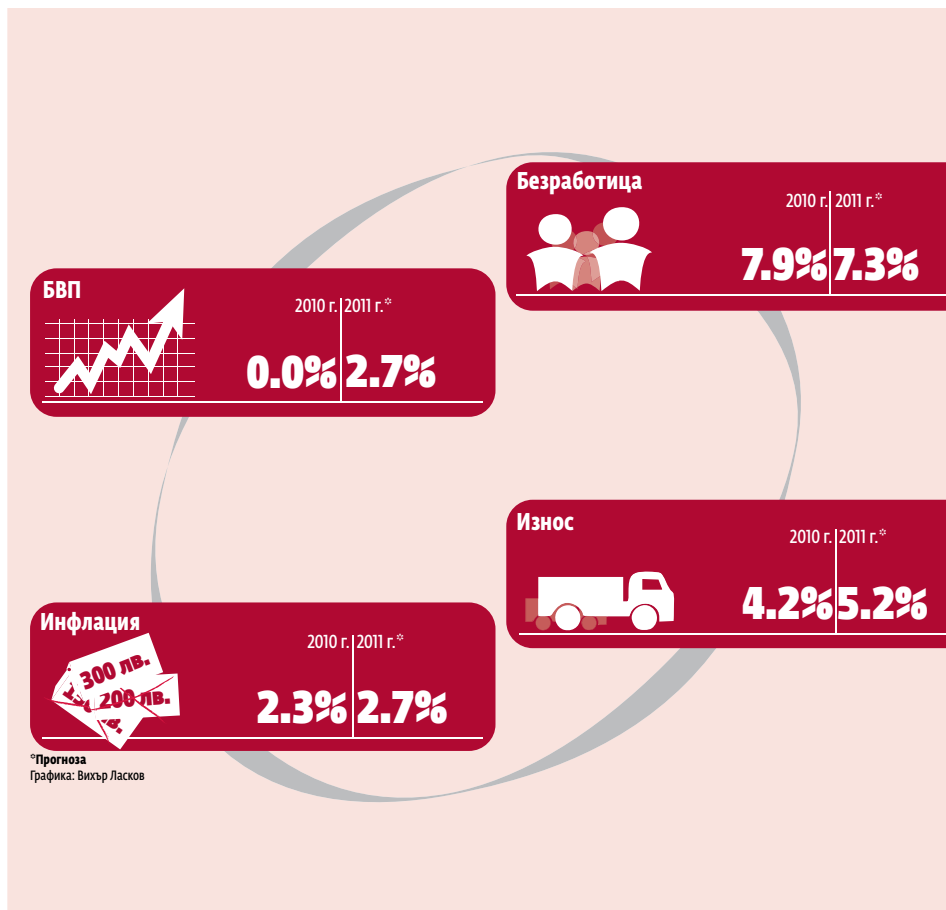
► От старта на програмата до момента са сключени 6763 договора на обща стойност 792 млн. EUR.

► Безвъзмездната субсидия по тях възлиза на 567 млн. EUR, като изплатените към момента средства са 416 млн. EUR.

Тръгва година

през 2010 г.

Бюджетни неволи Някои от мерките носят големи рискове

► Мерките за ограничаване на разходите и повишаване събираемостта на данъците не бяха достатъчни, за да компенсират значителния спад в приходите през миналата година. В резултат бюджетът за 2009 г. отчете 3.9%

дефицит спрямо 1.8% излишък през 2008 г. Предприемците мерки обаче помогнаха да се стабилизира фискалната ситуация и да се избегне натрупването на по-голям дефицит.

► Антикризисните мерки на правителството целят ограничаване на дефицита в бюджета. Някои от мерките в бюджета обаче са несигурни. Замразяването на заплатите и пенсиите например може да окаже отри-

цателно влияние върху и без това слабо търсене през 2010 г. и да повлече още по-голям спад в приходите от данъци, посочват от Европейската комисия. Рисковете при бюджетните прогнози на България са смекчени от сравнително добро представяне на управляващите при постигане на фискалните цели и силното им желание да поддържат строга фискална дисциплина.

30 млн. лв. субсидии

ширение на кланица за патици. Инвестицията е 2 млн. лв. и имаме право на 25% субсидии, разказа за в. "Пари" Павел Челебиев, управител на Volex. Проектът е завършен още през август 2009 г. и дружеството предлага 40 вида продукти. Те се продават не само в България, но и във Франция и Виетнам, имаме лиценз и за Русия. Парите, които ще получим, сега ще отидат за покриване на лихвите по кредитите, които изтеглихме, казва Челебиев.

Сред първите 17 проекта с подписани договори има идеи и за изграждане на винарска изба за 6 млн. лв., две консервни фабрики в Сливен и Силистра и др. Бенефициентите все пак са доволни, че ще получат

субсидии, макар и късно. Но има и такива, които ще останат без европари.

Оценка на нарушенията

Около 2-3 проекта не са отговорили на изискванията, коментира Илиева. Заради злоупотребите с евросубсидии по САПАРД проверката по ПРСР е била завишена. Цените, отбелязани в трите офертите на бенефициентите, са били оценявани от вещи лица и при повечето се е оказало, че са в допустимите граници. Сега работим, за да убедим комисията, че сме направили адекватна контролна система, така че през 2011 г. да се вземат по-сериозни мерки за облекчаване на контролните процедури и парите да стигат по-бързо

до бенефициентите, казва Илиева.

Няма риск от загуби

Въпреки че ПРСР стартира през април 2008 г., т.е. с година и четири месеца закъснение, успяхме да договорим всички пари по финансовото споразумение за 2007 и 2008 г. и няма риск да изгубим пари по програмата, категорична бе Илиева. По думите ѝ дори може да се стартира разплащането от финансовото споразумение за 2009 г. Тъй като към определени мерки има по-силен интерес, отколкото към други, тя не отрече възможността за прехвърляне на пари, но по думите ѝ решение за това ще се взема през септември.

Дарина Черкезова

Държавата може да субсидира частично частните училища

Обсъждането върви и във Facebook

Министерството на образованието все още не е решило окончателно да субсидира ли частните училища наравно с държавните и общинските, или да ги финансира само частично.

Последната, но не окончателна поправка в проектозакона за училищното образование гласи, че "обучението на български граждани в частните училища МОЖЕ да бъде частично поето от държавата". Решението дали това да се случи експертите от МОМН са оставили в ръцете на гражданите.

Дискусия

От миналата седмица просветното министерство публикува на сайта си имейл, на който всеки може да изпрати своето предложение за промени в проектозакона. В социалната мрежа "Фейсбук" ведомството създаде специална страница, където родители, ученици и представители на бизнеса да обсъждат проблемите в образователната система. Една от най-дискутираните теми там е "за" и "против" държавната субсидия в частните училища. Мненията са полюсни. Близо 50% от участниците в дискусията, които до вчера бя-

ха 32-ма, одобряват напълно идеята на просветния министър Сергей Игнатов държавата да финансира и частните училища. Според тях тази система се прилага в няколко европейски държави, и то много успешно.

Права

На всеки ученик се полага годишна издръжка по два критерия - като български гражданин и като дете на български граждани, които плащат данъци в България, смятат защитниците на идеята. Другата половина от участниците в дискусията пък твърдят, че държавното финансиране на частните училища не е съвсем редно, защото

решението на родителя дали детето му да учи в частно школо е лично. Някои от дискутиращите предлагат компромисен вариант. Да бъде въведен шведски модел, който забранявал на частните училища, ползващи държавна субсидия, да налагат такси на учениците си. Други предлагат заедно със субсидията за частните училища да се засили и контролът на институциите над тях.

Всички предложения за поправки в закона за училищното образование ще бъдат обсъдени от експертите в МОМН. Резултатите трябва да станат готови през октомври тази година.

Елена Петкова

► Граждани предлагат частните училища, които искат субсидия от държавата, да не налагат такси на учениците
СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

ПОСЕТЕТЕ

МЕЖДУНАРОДЕН ПРОЛЕТЕН ПАНАИР
БИЗНЕСЪТ СРЕЩА БИЗНЕСА

11 – 16 МАЙ 2010

www.fair.bg

БИЗНЕС КОНСУЛТИНГ
ИЗЛОЖБА НА ОБЩИНТЕ

ИМПРЕСИЯ – салон на изкуствата

КОЗМЕТИКА – парфюмерия и козметика

МЕБЕЛТЕХ – мебели, машини и технологии

СТРОЙТЕХ ПРОЛЕТ – строителни материали, машини и технологии

ФУДТЕХ – хранителни стоки и технологии

ХОРЕКА ПЛОВДИВ – оборудване за хотели, ресторанти, кафетерии и търговски обекти

8-мо Национално изложение на стоки и услуги на специализирани предприятия и кооперации на хората с увреждания

Международен панаир Пловдив

Брюксел спасява еврозоната с нов фонд

До 70 млрд. EUR може да бъдат отпуснати на финансово нестабилните държави от 16-членния блок

Спасителен фонд за еврозоната създаде Брюксел в отговор на критиките, че не е приел адекватни и навременни мерки за успокояване на финансовите пазари след гръцките проблеми. Вчера бе проведена спешна среща на финансовите министри на ЕС, на която трябваше да одобряват параметрите на новия инструмент за осигуряване на свежи средства за проблемните държави от еврозоната, сред които са Испания и Португалия. Целта им бе точните параметри на фонда да бъдат обявени до понеделник сутринта, но до редакционното приключване на броя ясна информация за фонда нямаше.

Планове

Според източници на Financial Times европейските лидери ще осигурят между 60 и 70 млрд. EUR, които да бъдат предоставени под формата на евтини кредити за най-проблемните държави. В петък лидерите на еврозоната стартираха процедурата по отпускането на 110 млрд. EUR помощи за Гърция, от които 80 млрд. EUR ще бъдат осигурени от правителствата на ев-

розоната. Това накара анализаторите да твърдят, че средствата за новия фонд може да се окажат недостатъчни за запълването на бюджетните дупки на държави като Португалия. Лисабон отчете бюджетен дефицит от 9.4% от БВП в края на миналата година.

Произход

Преди срещата на финансовите министри на ЕС не беше ясно и как точно ще бъдат осигурени средствата за създаването на спасителния фонд. Ролята на Европейската централна банка също не бе ясно уточнена. Плановите ни са да включим всички институции на еврозоната, коментира в края на седмицата френският президент Никола Саркози. Той определи кризата около еврото като "най-сериозната в 11-годишната история на единната европейска валута".

Сред възможните механизми за набавянето на средства е директен заем от Европейската комисия, който да бъде гарантиран от всички правителства на ЕС. Подобен метод бе използван при спасяването на държави извън еврозоната като Унгария и Латвия през 2008 г., пише Wall Street Journal.

Решителност

Новините за създаването на спасителен фонд за еврозоната са добри, но най-вероятно няма да са достатъчни

► Ролята на управляваната от Жан-Клод Трише ЕЦБ в новия спасителен фонд за еврозоната остава неясна

СНИМКА REUTERS

за успокояването на пазарите, коментира водещият икономист за Европа на Goldman Sachs Ерик Нилсен. Според него този ход на Брюксел ще даде време на ЕЦБ да изработи "извънреден механизъм от необичайни мерки", с които да се внесе спокойствие сред инвеститорите.

Трябва да изпратим ясен знак, че сме готови да защитим еврото на всяка цена, коментира председателят на Еврогрупата Жан-Клод Юнкер, коментирайки предстоящите мерки. Не толкова готова на такива резки мерки е Великобритания, пише

ВВС. Американският президент Барак Обама също изрази своето притеснение от случващото се в Европа. Проблемите на континента са сериозни, заяви той.

Основното притеснение на финансовите пазари е, че гръцката бюджетна криза може да има същия ефект, какъвто фалитът на Lehman Brothers оказа върху американската, а впоследствие и глобалната финансова система и да предизвика нова вълна на кризата. Водено от несигурността около еврозоната, еврото загуби 4.3% за седмица до 1.2715 USD в петък.

Спасение

Еврогрупата одобри 110 млрд. EUR за Гърция

► Лидерите на Еврогрупата одобриха официално заема от 110 млрд. EUR в помощ на Гърция късно в петък.

► Лихвата по кредитите ще бъде доста по-ниска от пазарната, а 80 млрд. EUR от спасителния пакет ще бъдат осигурени от Брюксел.

► Паралелно с помощта за Атина лидерите на Евро-

групата обещаха и специален общ европейски механизъм за поддържане на стабилни финанси.

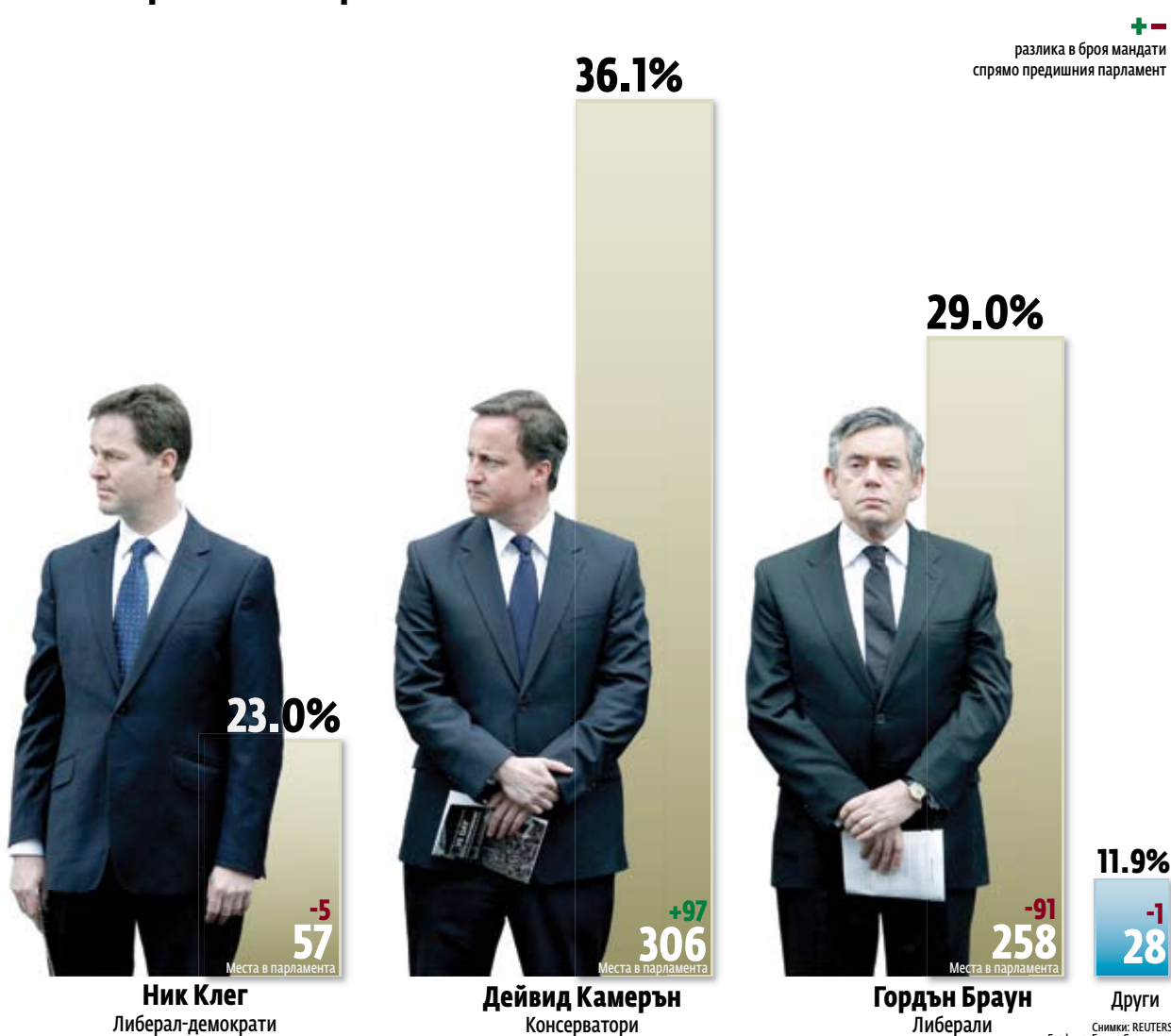
► Помощта за Гърция ще помогне за скърпването на бюджета на страната, която има най-големия бюджетен дефицит в цялата еврозона.

► Несигурността около бъдещето ѝ потопи евро-то и помогна за едни от най-резките спагове на фондовите пазари по света от пика на кризата в края на 2008 и началото на 2009 г.

(Повече на стр. 17)

Камерън ще управлява с либералдемократите

Новият британски парламент

Консерваторите не успяха да извоюват пълно мнозинство след изборите във Великобритания

Консерватори и либералдемократи най-вероятно ще сформират първото коалиционно правителство във Великобритания от 1974 г. насам. Нито една политическа фракция не успя да спечели пълно парламентарно мнозинство на изборите в страната, провели се на 6 май. Най-близо до успеха бяха предвожданияте от Дейвид Камерън консерватори, които обаче спечелиха с 20 места по-малко от необходимото за мнозинство в британския парламент.

Позиции

На второ място останаха лейбъристите на настоящия премиер Гордън Браун, които извоюваха 258 мандата, а трети са либералдемократите на Ник Клег с 57 места в парламента. Единственото място в парламента, което предстои да бъде разпределено, е от областта Триск и Малтън, където вотът бе отложен заради смъртта на един от кандидатите. Преговорите за сформирание на кабинет между торите и либералдемократите започнаха още в петък, а в събота лиде-

рите им Дейвид Камерън и Ник Клег проведоха първата среща помежду си. Вчера преговорите между двете политически сили продължиха, но резултат до редакционното приключване на броя нямаше. Според анализаторите на Острова целта на Камерън за сформирание на кабинет преди отварянето на финансовите пазари днес е непостижима. Ако консерваторите и либералдемократите не успеят да постигнат споразумение помежду си, право на сформирание на кабинет ще има Гордън Браун. Дори и да успее да привлече Клег на своя страна обаче, настоящият премиер няма да има пълно парламентарно мнозинство.

Прогноза

Въпреки че вече проведохме разговори с Гордън Браун по телефона, ще изчакаме резултатите от преговорите ни с консерваторите, коментира пред ВВС Ник Клег. В момента всички се опитваме да бъдем конструктивни, добавя той. Думите му бяха доказани от торите, които обявиха, че са готови да се разделят с едно от министерските кресла, за да спечелят Клег на своя страна и да сформират кабинет. "Жертвата" е соченият за министър на образованието Дейвид Лоус.

СНИМКИ: REUTERS
Графика: Гриша Струнчев

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

Ректор:
Мирослав Иванов
mivanov@pari.bg
тел. 4395-867

Реклама:
Станислава Атанасова
satanasova@pari.bg
тел. 4395-851

” Ако бъде прието да се облагат полиците, налогът трябва да е косвен

► **Орлин Пенев**, прегсегател на УС на Асоциацията на българските застрахователи

Застрахователите се разминаха с пряко облагане

Въвеждането на косвен данък върху полиците е най-вероятният резултат от преговорите между компаниите и правителството

Предложението на Министерския съвет за връщане на прякото данъчно облагане на застрахователните премии отпадна. Това каза за в. “Пари” Менда Стоянова, председател на комисията по бюджет и финанси в парламента. Когато започнахме да гледаме на първо четене мярката и чухме становищата на всички страни, решихме да отложим промяна в данъчното облагане, каза Стоянова.

Правителството искаше да се промени облагането на компаниите, като 3.5% от премиите приходи на общозастрахователните дружества и 1% от цената

на полиците “Живот” да бъдат прибираны от държавата. Подобен данъчен режим действаше у нас до края на 2004 г., като тогава налозите бяха двойно по-високи.

Отлагане

Предложението за пряко облагане на премиите на застрахователите е върнато за доразглеждане във финансовото министерство, където има работна група. Тя ще трябва да прецени какъв ще е ефектът върху бизнеса при промяна на данъците. Вероятно ще се промени начинът на облагане на застрахователните

премии, но изгледите категорично сочат, че връщане на режима от 2004 г. няма да има, каза Менда Стоянова. Според нея ще се търси вариант за реализиране на тази антикризисна мярка.

От Асоциацията на българските застрахователи и от Комисията за финансов надзор потвърдиха информацията, че ако има промяна в данъците, те ще са единствено косвени. Ако бъде прието да се облагат полиците, налогът трябва да е косвен, каза Орлин Пенев, председател на УС на АБЗ. Предложението за пряко облагане на доходите на застрахователите веро-

ятно няма да бъде прието в първоначалния му вариант, ще се въведе косвен данък върху полиците, добави Емил Атанасов, зам.-председател на КФН, ръководещ управление “Застрахователен надзор”.

Развитие

Сагата около връщането на прякото облагане на приходите на застрахователите започна след едно от заседанията на Националния съвет за тристранно сътрудничество. Предложението на социалните партньори беше част от антикризисните мерки. То трябваше да доведе до повече постъпле-

ния в бюджета. Застрахователите обаче заплашиха, че ще започнат да изнасят активите си. Подобна стъпка ще има обратен ефект, тъй като дружествата ще презастраховат в чужбина, твърдят от бранша.

Крайният вариант, който предложи тристранката, беше да започнат преговори за промяна на данъчния режим. Според участниците в тристранката тази промяна се налага, за да има съответствие между българското законодателство и чл. 157 на еврорегулативата “Платежоспособност” II. Според европейското законодател-

ство обаче премиите на застрахователите може да се облагат единствено с косвен данък.

На застраховките не може да се налагат други налози освен косвените, като всяка страна сама определя режима на данъчно законодателство, твърди Орлин Пенев. Според представителите на компаниите от бранша предлаганата антикризисна мярка ще доведе до допълнително свиване на застрахователния пазар, тъй като ще оскъпи полиците.

Решението на казуса ще стане факт в следващите две седмици.

Атанас Христов

Въвеждането на данък в стъпки

1. Предложение за връщане на стария режим на данъчно облагане на застрахователите. До края на 2004 г. компаниите в общото застраховане плащаха 7% върху премиите приходи, а животозастрахователите - 2%
2. Тристранният съвет решава да започнат консултации между застрахователи, финансовото министерство и КФН за промяна в начина на данъчно облагане. Предложението е да се въведат косвени данъци, които се плащат от потребителя
3. Министерският съвет решава да се въведе пряко данъчно облагане - 3.5% върху премиите приходи на общозастрахователните компании и 1% върху полиците “Живот”
4. Предложението, като част от антикризисните мерки, се внася в Народното събрание
5. Застрахователите не са съгласни и изпращат своето становище до Комисията по бюджет и финанси в НС, която връща предложението за ново разглеждане

Близо 45 млн. лв. повече за хазната

Ако предложението за промяна на данъчното облагане на премиите в общото застраховане действаше към края на 2009 г., в бюджета биха влезли с 44.82 млн. лв. повече. Това е разликата между корпоративния данък, който биха платили компаниите за 2009 г., и средствата в хазната, ако се

облагаха приходите им. Общите приходи на дружествата в общото застраховане за миналата година са 1.46 млрд. лв., което при евентуална ставка от 3.5% прави 51 млн. лв. приходи за бюджета. Общата печалба на компаниите в сектора е 26.7 млн. лв. При 10% корпоративен данък общо-

застрахователните дружества биха платили на държавата 6.17 млн. лв. Шест от компаниите излизат на обща загуба от 35 млн. лв. При сегашното облагане те няма да плащат данъци. Ако се дължат данъци върху премиите, шестте губещи трябваше да платят на държавата 14.9 млн. лв.

Пари

АВТОМОБИЛЕН ФОРУМ

Защо буксува пазарът на лекотоварни и тежкотоварни автомобили в България

11 май 2010 г., 9.30 ч.
Шератон София Хотел Балкан

- Състояние на пазара на лекотоварни и тежкотоварни автомобили
- Данъчни облекчения при закупуване на нови автомобили - NI, ползване на данъчен кредит и др.
- Каква е картината на лизинговия пазар и нови схеми за финансиране
- Новите модели в сегмента

За информация и регистрация:
02/ 4395 855, 02/ 4395 850
e-mail: eyoveva@pari.bg

С подкрепата на:

Медийни партньори:

Мнение Бизнесът не използва активно паричните схеми

Паричните фондове се ползват най-често за временни депа на свободните средства, преди отново да се насочат към по-рискови активи. На развитите пазари предим-

ствата на тези фондове се ползват изцяло, т.е. получаване на приемлива лихва за временно свободните средства. При подобряване на средата за бизнес тези средства напускат паричните фондове и се насочват към инвестиции в стоки или други активи. Именно това наблюдаваме през последните

месеци в Западна Европа и САЩ. В България тези инвестиционни схеми все още не са особено популярни и не се ползват активно от бизнеса, поради което техните активи имат потенциал за растеж във времето.

Сравнително малкото активи под управление

към момента в България са и причината при тях да се наблюдава по-значително колебание на активите, защото в тях често има оборот на по-значителни средства, чиято посока е следствие от текущите нужди на потребителите на тези фондове.

Константин Абрашев,
"БенчМарк Асет Мениджмънт"

Коментар Играчите търсят малък риск

Докато данните за фондовете в глобален мащаб за последните месеци сочат изтегляне на средства от фондовете на паричния пазар и пренасочване към тези в акции, противопо-

ложната тенденция се наблюдава в България. Макар и да има известни постъпления и в някои фондове в акции, фондовете, инвестиращи на паричния пазар, са основните бенефициенти от началото на годината, което е индикатор за ниска рискова толерантност сред българските вложители. За пазар като българския, при който инвестициите

Паричните фондове привлягат инвеститорския интерес пр...

Най-доходоносните от началото на 2010 г. са българските схеми с вложения...

Взаимните фондове, които оперират на паричния пазар, отчитат най-сериозен инвеститорски интерес през април.

Това показват данните на управляващите дружества и изчисления на в. "Пари" на база 10-те най-големи играча в сектора.

Нетната стойност на активите на фондовете от сегмента е нараснала със 7.47% до 64.15 млн. лв. към 30 април 2010 г. В тази сума влизат активите на "Райфайзен фонд паричен пазар", "Елана фонд паричен пазар" и "БенчМарк фонд - 6".

Тенденцията в Западна Европа е обратната. От няколко месеца там масово се изтеглят средства от фондовете, инвестиращи на паричния пазар.

Причини

Фондовете, инвестиращи на паричния пазар, са основните бенефициенти от началото на годината, което е индикатор за ниска рискова толерантност сред българските вложители, твърди Надя Неделчева, портфолио мениджър в "Карол Капитал Мениджмънт".

Константин Абрашев от "БенчМарк Асет Мениджмънт" коментира, че при подобряване на средата за бизнес средствата напускат паричните фондове и се насочват към инвестиции в стоки или други активи.

Паричните фондове в повечето случаи се използват от инвеститори-

те като сигурно място за защита на техните пари, обясняват финансовите анализатори.

Облигации

Макар и с минимален ръст от 0.18%, фондовете в облигации също отчитат повишение на нетната стойност на активите.

През април те са 19.69 млн. лв. Специалистите като цяло смятат, че несигурността на фондовите пазари през изминалия месец и надвисналата опасност над еврото са накарали хората да инвестират основно в инструменти с много нисък риск.

Класация

Лидер по нетна стойност на активите сред българските управляващи дружества и през април отново е "Райфайзен Асет Мениджмънт" със 73.14 млн. лв. Втори е "ДСК управление на активи" с 44.66 млн. лв. А в Топ 3 запазено място има и "Елана фонд мениджмънт" с 43.20 млн. лв. под управление.

Към 30 април 2010 г. общата нетна стойност на активите на българските схеми е 386.76 млн. лв. На годишна база това е повишение от близо 22%, а спрямо март с минималните 0.74%.

Доходност

Най-доходоносните взаимни фондове за периода 1 януари - 5 май 2010 г. са българските схеми с вложения в акции на чуждите капиталови пазари.

"ДФ Адванс Източна Европа" изпревари всички с възвръщаемост от 20.37%. Интересът към фонда на "Карол Капитал Мениджмънт" нараства, като само за месец стойността на активите е скочила с 6% до 10.36 млн. лв.

Така се оказва, че освен паричните фондове инвеститорите влагат парите си и в схеми, които инвестират извън България заради много по-лошото представяне на нашия капиталов пазар.

Магдалена Иванова

Нетна стойност на активите на българските взаимни фондове към 30 април 2010 г., в ХИЛ. ЛВ.

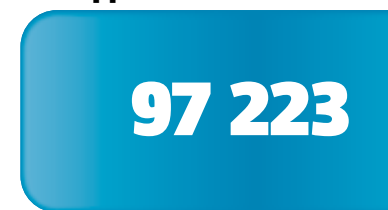
ФОНДОВЕ ПАРИЧЕН ПАЗАР

ФОНДОВЕ В ОБЛИГАЦИИ

БАЛАНСИРАНИ ФОНДОВЕ

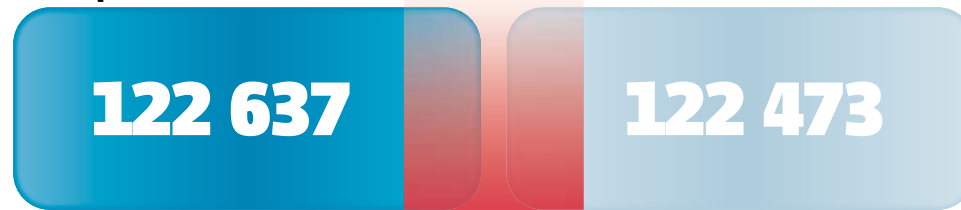
НИСКОРИСКОВИ ФОНДОВЕ

ФОНДОВЕ, ИНВЕСТИРАЩИ В ИМОТИ

ФОНДОВЕ В АКЦИИ

ПРОДАВА СЕ ЗАВОД НА РЕКА ДУНАВ

за химически продукти на 260 км от София

- Износ за 14 държави
- Продукция с капацитет 500 000 € /месец
- РЗП 14 000 м²; терени 20 000 м²
- В момента произвежда за 95 000 € /месец

За справки: 02/8373353
0887542306

във фондове са все още не особено популярна форма за държане на спестяванията, доходността е водещият фактор при вземане на решение за инвестиране във фонд.

Тъй като основната част от българските фондове инвестират предимно на българския пазар, който и тази година

продължава да бъде сред най-зле представящите се, доходността на повечето фондове е отрицателна или близо до нулата, което води и до отлив на средства от тях. Продължава тенденцията за много по-силно представяне на фондовете, които инвестират извън България.

Надя Негелчева,
"Карол Капитал Мениджмънт"

Позиция Сегментът постепенно излиза от кризата

Компаниите в бранша са изключително гъвкави и успяха да се адаптират към променените условия на пазара много бързо. От началото на годината наблюдаваме промяна в

положителна посока на настроеността на пазара - очакванията на хората за бъдещето постепенно се подобряват, при което търсенето на кредити расте. Това личи и от увеличените физически обеми на кредитиране на небанковите финансови институции. Клиентите вече теглят заеми по-внимателно, на по-малки суми, и то когато имат ясна

Негелчо Спасов,
изпълнителен директор
на "Изи Кредит"

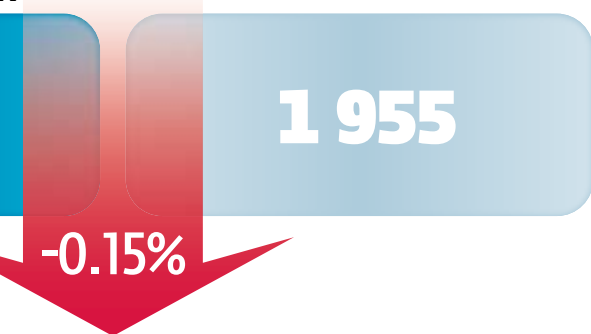
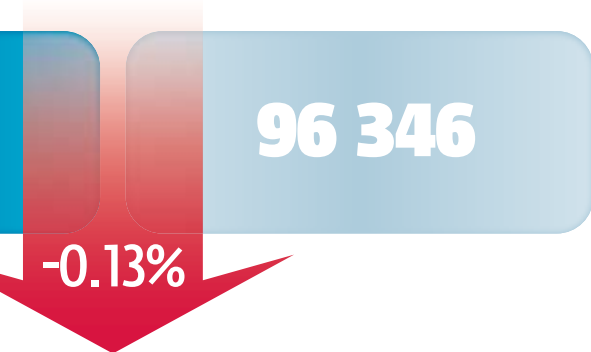
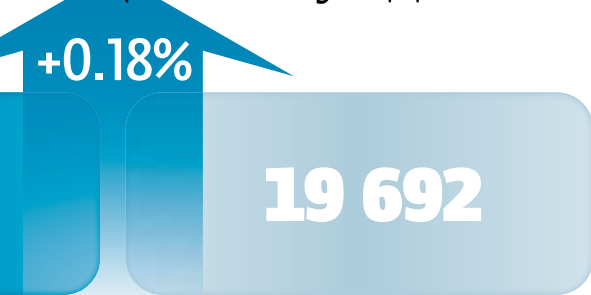

представа, че ще могат да ги изплащат.

Сегментът постепенно излиза от кризата. Това личи от повишения интерес на хората към теглене на заеми спрямо година по-рано и от овладяването на ръста на лошите заеми. Ние сме оптимисти не само за следващите няколко месеца, но и за цялата 2010 г.

ИКОЖА ез април

В акции на чуждите пазари

Графики: Виктор Ласков

Бързите кредити ще се увеличат с 6% през 2010 г.

Пикът на необслужваните заеми вече е отминал, нивата им са около 10%

Компаниите за бързи потребителски кредити очакват подобрение на резултатите си през тази година. В края на 2010 г. ще има ръст от около 5-6%, прогнозира за в. "Пари" Валентин Гълъбов, изпълнителен директор на "Ти Би Ай Кредит". Вече има леки положителни сигнали, коментираха мениджърите на небанковите компании.

Първи ръстове
Финансирането през първото тримесечие на 2010 г. е по-стабилно в сравнение с последното тримесечие на 2009 г., обясниха от "КредиБул", която е част от по-

делението за потребителско финансиране на френската Societe Generale Експрес-банк.

От началото на годината наблюдаваме промяна в положителна посока на настроеността на пазара, коментира Неделчо Спасов, изпълнителен директор на "Изи Кредит". Той допълни, че потреблението от хората ще се увеличи, а това ще се отрази на търсенето на кредити. Според Спасов тази тенденция вече се наблюдава, защото от началото на годината има увеличение на обемите на кредитиране. Валентин Гълъбов също посочи, че вече има положителен тренд при кредитирането, но той все още е идентичен на ситуацията от първото тримесечие на 2009 г. Вече може да се говори за пови-

шена активност от страна на населението, обясни още Гълъбов.

В края на четвъртото тримесечие на 2009 г. БНБ отчете близо 40% спад на обемите на заемите, взети от кредитните компании. Според изпълнителните директори на небанковите финансови дружества новата статистика ще покаже лекото раздвижване.

Добри сигнали
От "КредиБул" посочиха, че пикът на рисковите кредити вече е отминал. Той беше в средата на 2009 г., обясниха експертите от компанията. По отношение на кредитите вече има положителна картина. Вече минаваме пика и се връщаме към нивата отпреди кризата, каза преди около месец Йв Аруе,

изпълнителен директор на "КредиБул". Лошите кредити са около 10%, посочиха мениджъри на кредитни компании. В края на 2009 г. процентът им беше 14.7 според статистиката на БНБ.

Тенденции
На базата на очакванията и индикаторите, които наблюдаваме за нарастване на потреблението в Западна Европа, предполагам, че тази тенденция ще се прехвърли и на българския пазар, обясни изпълнителният директор на "БНП Париба Лични Финанси" Лоик льо Пишу. Приоритетни ще останат управлението на риска, отговорното кредитиране и активната продажбена политика, допълни той.

Рагослава Димитрова

Коментари

През четвъртото тримесечие на годината кредитирането ще нарасне

Ситуацията е подобна на тази от последното тримесечие на 2009 г. Все още няма сериозна промяна. Вече се забелязват леки позитивни сигнали, но хората са по-консервативни и пресметливи. Намален е потокът от хора в магазините за техника, а ние сме функция на тези магазини. Но няма сериозно безпокойство.

В момента е рано да се правят прогнози, защото по-сериозните сигнали

Валентин Гълъбов,
изпълнителен директор на
"Ти Би Ай Кредит"

„ Все още няма сериозна промяна

за раздвижване на икономиката ще се разберат от това дали започва да намалява междуфирмената задлъжнялост и дали малкият и средният бизнес ще започнат да наемат работници.

През четвъртото тримесечие, ако икономиката наема работници и получава парите, които й се дължат, ще има раздвижване. България е малка страна и не трябва да се направят много

чудеса, за да се раздвижат нещата. Трендът би трябвало да е нагоре. А и месеците преди Нова година са силни по правило.

Това, че обемите на кредитиране вече са с лек тренд нагоре спрямо 2009 г., е достатъчно добра новина. Няма какво повече да се желае. Ако сме загубили 40% от обемите през 2009 спрямо 2008 г., в края на 2010 г. ще си възвърнем 5-6%.

Компенсират спадомите с активна маркетингова политика

Всички компании трябва да се адаптират бизнеса си към новата обстановка. Като цяло има намаление на обемите на кредитиране. То се дължи на световната икономическа криза, повишените изисквания към управлението на риска и факта, че клиентите подхождат по-внимателно при тегленето на кредити.

Наблюдаваме свиване на обемите, което рефлектира и в дейността

Лоик льо Пишу,
изпълнителен директор на "БНП Париба Лични Финанси България"

„ Нивата на лошите кредити не са опасни

на компаниите от сектора. Ние компенсираме това с активна маркетингова политика, която включва предлагането на нови продукти като застраховка "Защита на семейството" и атрактивни локални и национални промоции.

Има увеличение на лошите кредити, но броят им не застрашава бизнеса на компанията ни. Ако знаем, че клиентът не може да си позволи кредит, ние го

съветваме да отложи плановете си, докато стабилизира финансовото си състояние.

Съживяването на икономиката и увеличаването на потреблението се отразяват и на нашия бизнес. Въпреки че наблюдаваме спад в потреблението, предизвикан от кризата, мога да кажа, че интересът към купуване на техника на изплащане все още е висок.

Пловдивският панаир се изтегля от Шанхай

В пролетното изложение участват близо 300 фирми от 23 държави

„Международен панаир - Пловдив“ АД ще изтегли екипа си от българското изложение в Шанхай, ако държавата не преведе гласуваните от правителството 4.685 млн. лв. за подготовката и провеждането му. Това каза изпълнителният директор на дружеството Богомил Бонев. Според него компанията е направила жест и е започнала участието си в изложението, но парите са на свършване. На 15 май изтегляме целия си екип, каза Бонев. Досега „Международен панаир - Пловдив“ АД е получил от министерството на икономиката и енергетиката 1.3 млн. лв. и още 710 млн. лв., предоставени като субсидия от правителството на Китай. Остатъкът от досега преведените пари е 19 хил. лв., но тази сума ще се изчерпа много бързо и в никакъв случай не е достатъчна да се поддържа българският павилион през следващите 6 месеца в Шанхай.

Губещ

Богомил Бонев обвърза негативното отношение на сегашното правителство към панаира със сериозния спад на изложители на предстоящото пролетно издание. Неаргументираните нападки към панаира от страна на основен акционер като държавата разколебават бизнеса и вредят на работата на дружеството, подчерта той.

1.3

▶ млн. лв. е превело министерството на икономиката за поддръжане на щанда в Шанхай

Изложение

Панаирът посреща 30-ото издание на пролетното изложение с 30-процентен спад на изложителите. Анализаторите от маркетинговия отдел на „Международен панаир - Пловдив“ АД са категорични, че причината не е в цените за наемане на площи по време на изложението, а в общия икономически спад. От 11 до 16 май в седем от палатите на панаирното градче ще се представят близо 300 фирми от 23 държави. В десетте специализирани изложби, най-големите от които са „Фудтех“ и „Хорек“, ще бъдат показани изделия, машини и технологии от областта на спорта и свободното време, хранителни стоки, строителни материали, мебели, облекло, козметика и парфюмерия, обзавеждане за хотели, ресторанти и заведения. Ще се представят Изложбата на общините, Зоната за бизнес консултации „Бизнес консултинг“ и Националното изложение на стоки и услуги от предприятия на хора с увреждания, Салонът

▶ Менеджмънтът на Пловдивския панаир заплашва, че ще се изтегли от изложението в Китай заради неизплатени пари от държавата

на изкуствата „Импресия“ и Международният конкурс за панаирен плакат. По предварителни данни най-големият спад на участници е тъкмо от отраслите хранително-вкусова промишленост, хотелиерство,

парфюмерия и козметика.

За първи път тази пролет потребителите ще могат пряко да оценяват предпочитани от тях стоки. В конкурс „Изборът на потребителя“ те ще оценяват месни продукти, млечни продукти, консерви,

хлеб и сладкарски изделия, пиво, кафе. Кафето за първи път е основна напитка, която ще има промоции, ще бъде дегустирана и оценявана в няколко специални „Дни на кафето“.

Михаил Ванчев

30

▶ процента е спадът на изложителите на пролетното изложение

И „Софарма“ ще изкупува собствени акции

Акционерите в компанията ще гласуват отказ от раздаване на дивидент за 2009 г. и заделене на печалбата в резерв

„Софарма“ става поредната публична компания, която ще изкупува собствени акции. Акционерите във фармацевтичната компания ще гласуват за обратно изкупуване на до 3% от акциите на дружеството. Ценовият диапазон е фиксиран между 3.5 и 5.5 лв. за акция. В момента цената на една акция е 4 лв. за брой.

Механизъм

За уточняване на механизма, по който ще протече изкупуването, акционерите ще гласуват да овластят съвета на директорите. Срокът на обратното изкупуване се предвижда да е 2 години.

▶ Натиск върху продажбите за вътрешния пазар през април оказаха разместванията в дистрибуторския бранш, коментира Огнян Донеv СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Овластяването на съвета на директорите да реши за обратното изкупуване не означава, че то със сигурност ще се състои, уточни директорът за връзки с инвеститорите в „Софарма“

Пелагия Вяичева. По думите й предложението на СД идва заради предстоящите реструктурирания на компанията - вливане на „Българска роза-Севтополис“ в редиците й. Планираното реструк-

туриране ще се извърши през втората половина на годината, защото сега приоритет пред фармацевтичната компания е подготовянето на проекта за листване във Варшава. До месец и поло-

вина новият ни проспект за листване на акции в Полша очаквам да мине през Комисията за финансов надзор, каза Вяичева.

Тя прогнозира, че книгата на „Софарма“ ще започнат да се търгуват във Варшава от лятото.

Дивидент

На общото събрание, което ще се състои на 23 юни, акционерите в „Софарма“ ще решават да се откажат от дивидент и печалбата за миналата година, която е 33.6 млн. лв. да бъде заделена за резерви.

За април 2010 г. „Софарма“ АД отчита 5% ръст в продажбите си на годишна база. Увеличението на износа е със 7%, а на продажбите на вътрешния пазар с 1.2%.

Натиск върху продажбите за вътрешния пазар през април оказаха разместванията в дистрибуторския бранш и ограниченият паричен ресурс на клиентите на дру-

жеството, коментира Огнян Донеv, изпълнителен директор на дружеството. По думите му обаче въпреки това приходите от продажби са се повишили с 16% от началото на годината. С 2% се увеличават приходите от вътрешния пазар и с 25% от износ.

История

Обратното изкупуване не е нещо ново за Българската фондова борса. При друг от големите износители - „Монбат“, в момента тече нова процедура. Производителят на акумулатори наскоро увеличи и ценовия диапазон, в който ще купува собствени книжа, заради поскъпналите си акции. В разгара на борсовия спад през 2008-2009 г. подобни механизми въвежда „Стара планина Холд“, „М+С хидравлик“, „Неохим“ и др. Не всички компании обаче се възползваха от възможността.

Мирослав Иванов

Печалбата на АВ InBev намаля с 34% през първото тримесечие

Ръстът на продажбите на бира се дължи основно на бразилския пазар

Печалбата на най-големия производител на бира в света Anheuser-Busch InBev намаля с 34% през първото тримесечие на годината. Чистият финансов резултат достигна 475 млн. USD спрямо 716 млн. USD за същия период на 2009 г.

Рефинансиране

Силният ръст на продажбите в Бразилия не успя да компенсират разходите по рефинансиране на заема, който белгийската компания използва за закупуването на Anheuser-Busch през 2008 г. По това перо компанията отчита разход от 419 млн. USD. Печалбата преди лихви, данъци и амортизации, която е ключов показател за компанията, нарасна с 11% през първото тримесечие и достигна 3.09 млрд. USD.

Продажбите нарастват

Общият обем на продажбите надвиши очакванията и достигна 91.8 млн. хектолитра бира, което е увеличение с 1.3%. Доставка за търговците на едро в САЩ намалеха с 6.8%, но за търговците на дребно спаднаха само с 4.4%. Брунтните приходи нараснаха с 1.6% до 8.33

► Белгийският пивовар продаде близо 92 млн. хектолитра бира през първото тримесечие на годината

СНИМКА BLOOMBERG

млрд. USD в сравнение с 8.2 млрд. USD за първото тримесечие на 2009 г. В сумата са включени положителните курсови разлики в резултат на поскупването на бразилския

реал спрямо долара.

Бразилия на фокус

Бразилската икономика се радва на силен период с ръст от 5-6%. За последната година правителството

на два пъти вдига минималната работна заплата, а безработицата е само 7.6%. Затова компанията обмисля да пусне бирите си с марка Bud на бразилския пазар.

Ал-Файед продаде Harrods за 1.5 млрд. GBP

Новият собственик на търговския център е катарското кралско семейство

ко месеца. Сделката идва 25 години, след като Мохамед ал-Файед придоби Harrods. Той ще остане почетен управител на центъра.

Египетският милиардер Мохамед ал-Файед е продал търговския център Harrods в Лондон на Катарския инвестиционен холдинг за 1.5 млрд. GBP, съобщава Reuters.

Управляваният от кралското семейство Qatar Holding обяви, че планира подобрения в луксозния магазин, намиращ се в района около Найтсбридж в английската столица. Ще се опитаме да превърнем Harrods в още по-привлекателен за туристите и за британците, заяви шейх Хамад бин Ясим ал-Тани, премиер на Катар и генерален мениджър на инвестиционния фонд.

Планове

През следващите няколко месеца ще бъде създаден подробен план за развитието на луксозния търговски център през следващите няколко

Анализатори определиха сделката като мъдър ход от страна на катарското кралско семейство, тъй като бизнесът на Harrods се развива успешно дори и в тежките икономически условия и бележи ръстове. Търговският център е открит през 1840 г. и оттогава до днес има 5 собственика. Площта му е 18.2 хил. кв. м, разпределени на 7 етаж, а всяка година клиентите му минават 15 млн. души.

Търсене и предлагане

Освен традиционните магазини в него може да бъде намерена собствена банка, агенция за недвижими имоти и площадка за кацане на хеликоптери. В края на 2009 г. в Harrods бяха пуснати в продажба и златни кулчета, за да се отговори на търсенето на ценния метал в условията на рецесия.

► Бизнесът на Harrods отчиташе ръст дори и по време на най-суровата рецесия

СНИМКА REUTERS

Приходите на медийните гиганти започнаха да растат

► Оглавяваната от Рупърт Мърдок News Corp. залага на ръст на рекламните приходи

СНИМКА BLOOMBERG

Суперпродукцията "Аватар" спаси News Corp., Time Warner - с 39% скок на печалбата

Позитивни финансови резултати за първото тримесечие на 2010 г. и положителни очаквания за годината отчетоха част от водещите медийни групи на глобално ниво, съобщават международните агенции. Повечето компании от сектора отчи-

тат ръст на приходите си и прогнозира, че добрите времена за медийния бизнес за годината предстоят.

Съживяване

С 69% по-ниска печалба до 839 млн. USD отчете медийната корпорация на Рупърт Мърдок News Corp. за трето тримесечие на финансовата си година, приключило през март. Компанията обаче е оптимист за остатъка от годината. Приходите на компанията са се увеличили с 19%

до 8.79 млрд. USD основно благодарение на филмовото студио 20th Century Fox. То отчита със 76% повече приходи до 497 млн. USD най-вече заради успеха на лентата "Аватар".

Кино

Time Warner отчете по-добра от очакваната печалба за първото тримесечие на 2010 г. заради ръст в продажбите на реклами. Рекламните приходи на кабелните мрежи на компанията се увеличили с 9%, а чистата печалба за първото тримесечие скача с 39% до 725 млн. USD.

Българска следа

Медийната компания Central European Media Enterprises (CME), собственик на bTV и PRO.BG, обаче отчете финансови резултати далеч под прогнозите на анализаторите. Чистата загуба на компанията за първото тримесечие на годината намаля до 42.3 млн. USD най-вече заради приходите от продажбата на украинското подразделение на компанията. CME се надява да приключи интегрирането на първите си два български канала с bTV до няколко месеца.

SocGen излезе на зелено

Френската банка държи гръцки държавни облигации за 3 млрд. EUR

Френската банка Societe Generale отчете по-висока от очакваната печалба за първото тримесечие на 2010 г. Резервът излезе на печалба от 1.06 млрд. EUR след загуба от 278 млн. EUR за същия период на миналата година. Банката обаче обяви, че държи гръцки държавни облигации на стойност 3 млрд. EUR. Societe Generale държи и 54% от гръцката

Geniki Bank.

Експозиция

Кризата се отрази сериозно на Гърция и на резултатите на Geniki Bank. Затова Societe Generale въведе редица предпазни мерки, по-специално по-високи условия за отпускане на заем, както и намаляване на разходите, съобщиха от банката. Въпреки че ситуацията в Гърция е сериозна, одобреният спасителен пакет от страните в еврозоната и МВФ трябва да помогне на Атина бързо да се възстанови, посочи главният изпълнителен директор на френската банка

Фредерик Удеа. Според него пазарът преувеличава с реакцията си.

Наг прогнозите

Нетните банкови приходи на Societe Generale нараснаха с 34% през първото тримесечие и достигнаха 6.58 млрд. EUR. Така те изпревариха прогнозите на анализаторите за приходи от 6.47 млрд. EUR. Добрите резултати се дължат на по-малките загуби по неликвидни активи. Тези загуби бяха на стойност 169 млн. EUR през първото тримесечие на 2010 г. спрямо 1.22 млрд. EUR за същия период на миналата година.

Henkel е умерен оптимист за 2010 г.

Продажбите на компанията се вдигат основно заради приходите от лепила

Производителят на лепила и строителни материали Henkel повиши прогнозите си за ръст на печалбата тази година до над 15% от 10% по-рано. Въпреки това кризата в Гърция и по-скъпите суровини не позволяват на

компанията да обяви по-оптимистични очаквания. Печалбата преди лихви и данъци и след отчитане на еднократните елементи се увеличи до 421 млн. EUR през първото тримесечие на годината. Продажбите нараснаха с 8.8% и достигнаха 3.5 млрд. EUR.

По-високата печалба се дължи на ръста в производството на лепила в резултат на засиленото търсене. Adhesives

Technologies осигурява почти половината от общите приходи на Henkel. Продажбите на лепила скочиха с 14.5% през първото тримесечие на годината. Приходите от перилни препарати се увеличиха с 3.6%, а на козметични продукти - с 5.5%. Като цяло компанията очаква по-висок ръст на потреблението в САЩ, отколкото в Европа, където не се изключва увеличение на безработицата.

16 ПАЗАРИ

Цени на петрол и петролни продукти

Вид	Борса	Единица	Юни	Юли
Суров петрол	NYMEX	USD/6	75.11	78.51
Брент	ICE	USD/6	78.27	79.34
Газовъ	ICE	USD/t	661.75	667.25
Природен газ	NYMEX	USD/MMBtu	4.02	4.12
Бензин 95	NYMEX	USD/t	723	-
Нафта	NYMEX	USD/t	698	-

Фючърси на агрокултури

Вид	Разновидност	Борса	Единица	Юни
Пшеница	Soft Red	CBT	USD/m	187.58
Царевица	Yellow	CBT	USD/m	146.36
Ечемик	Feed	ASX	USD/m	165.51
Памук	No.2	NYBOT	USD/m	1779.32
Kaiko		NYBOT	USD/m	3016.00
Kaфе	Arabica	NYBOT	USD/m	2951.94
Соя	No.2	ICE	USD/m	352.73
Захар	White	NYSE LIFFE	USD/m	437.80

Борси: CBOT - Чикагска стокова борса; CME - Чикагска търговска борса; NYBOT - Нюйоркска стокова борса; ASE - Австралийска стокова борса

Спот цени на цветни метали

Вид	Борса	Единица	Цена	Зм.
МеА	LME	USD/t	2175.5	2017.5
Калай	LME	USD/t	18080	17735
Олово	LME	USD/t	2129.5	2104.5
Цинк	LME	USD/t	2180	2154
Алуминий	LME	USD/t	2164	2168
Никел	LME	USD/t	25650	24600
Алуминиева сплав	LME	USD/t	2050	2115

Цени на благородни метали

Вид	Борса	Единица	Купува	Продава
МеА	LME	USD/t	6911.25	6945
Калай	LME	USD/t	17529	17600
Олово	LME	USD/t	2019	2050
Цинк	LME	USD/t	2062	2091
Алуминий	LME	USD/t	2041	2072.5
Никел	LME	USD/t	22485	22550

Източник: Bloomberg

Мерни единици: 1 бу. соя = 27.216 kg; 1 бу. царевица = 25.4016 kg; 1USD = 1 U.S. cent
1бу. овес = 15.4224 kg; 1 бу. = 0.4536 kg; 1 cwt = 50 kg; 1 gal. = 3.785 л; 1 MT = 1000 kg

Курсове за митнически оценки

Валута	Код	За	Стойност
Currency	Code	For	Rate
Австралийски долар	AUD	1	1.35944
Бразилски реал	BRL	10	8.34887
Канадски долар	CAD	1	1.46669
Швейцарски франк	CHF	1	1.36495
Китайски ренминби юан	CNY	100	2,14211
Чешка крона	CZK	100	7,73483
Датска крона	DKK	10	2,62806
Естонска крона	EKK	10	1,25000
Британска лира	GBP	1	2,25067
Хонконгски долар	HKD	10	1,88398
Хърватска куна	HRK	10	2,69506
Унгарски форинт	HUF	1000	7,40480
Индонезиска рупия	IDR	10000	1,62316
Исландска крона	ISK	100	3,28253
Японска йена	JPY	1000	6,74424
Южнокорейски вон	KRW	100	1,56906
Литовски литас	LTL	1000	1,32034
Латвийски лат	LVL	10	5,66448
Мексиканско песо	MXN	1	2,76364
Малайзийски рингит	MYR	10	1,91971
Норвежка крона	NOK	10	4,57611
Новозеландски долар	NZD	10	2,47715
Филипински песо	PHP	100	1,03973
Полска злота	PLN	100	3,29608
Нова румънска лея	RON	10	5,05213
Русска рубла	RUB	10	4,72765
Шведска крона	SEK	100	5,01694
Сингапурски долар	SGD	10	2,03830
Словашка крона	SKK	10	1,06492
Тайландски бат	THB	100	4,54200
Нова турска лира	TRY	10	9,85206
Щатски долар	USD	1	1,46252
Южноафрикански ранд	ZAR	10	1,97303

Валутният курс за митнически цели е курсът на БНБ определен в предпоследната сряда от месеца и публикуван този или на следващия ден, който се използва през следващия календарен месец, освен ако не бъде заменен от курса определен по чл. 91 от ППЗМ. Курсовете са валидни до 24.00 часа на 31.05.2010.

Курсове на чуждестранни валути

Валута	Код	За	Стойност	Разлика
Currency	Code	For	Rate	Difference
ЕВРО	EUR	1	1,96	0
АВСТРАЛИЙСКИ ДОЛАР	AUD	1	1,37	0,00413
БРАЗИЛСКИ РЕАЛ	BRL	10	8,55	-0,02777
КАНАДСКИ ДОЛАР	CAD	1	1,47	0,00541
ШВЕЙЦАРСКИ ФРАНК	CHF	1	1,37	0,00000
КИТАЙСКИ РЕНМИНБИ ЮАН	CNY	100	2,22	0,02802
ЧЕШКА КРОНА	CZK	100	7,56	-0,04938
ДАТСКА КРОНА	DKK	10	2,63	0,00004
ЕСТОНСКА КРОНА	EKK	10	1,25	0,00000
БРИТАНСКА ЛИРА	GBP	1	2,29	0,02159
ХОНКОНГСКИ ДОЛАР	HKD	10	1,95	0,02397
ХЪРВАТСКА КУНА	HRK	10	2,7	0,00167
УНГАРСКИ ФОРИНТ	HUF	1000	7,07	-0,08864
ИНДОНЕЗИСКА РУПИЯ	IDR	10000	1,65	-0,00069
ИНДИСКА РУПИЯ	INR	100	3,37	0,01828
ИСЛАНДСКА КРОНА	ISK	1000	6,74	0,00000
ЯПОНСКА ЙЕНА	JPY	100	1,59	0,00289
ЮЖНОКОРЕЙСКИ ВОН	KRW	1000	1,35	0,01599
ЛИТОВСКИ ЛИТАС	LTL	10	5,66	0,00000
ЛАТВИЙСКИ ЛАТ	LVL	1	2,77	0,00156
МЕКСИКАНСКО ПЕСО	MXN	10	1,2	-0,00767
МАЛАЙЗИЙСКИ РИНГИТ	MYR	10	4,68	0,03309
НОРВЕЖСКА КРОНА	NOK	10	2,5	0,00224
НОВОЗЕЛАНДСКИ ДОЛАР	NZD	1	1,09	0,00187
ФИЛИПИНСКО ПЕСО	PHP	100	3,36	0,01490
ПОЛСКА ЗЛОТА	PLN	10	4,85	-0,09007
НОВА РУМЪНСКА ЛЕЯ	RON	10	4,69	-0,03317
РУСКА РУБЛА	RUB	100	5,08	0,00382
ШВЕДСКА КРОНА	SEK	100	2,03	-0,01106
СИНГАПУРСКИ ДОЛАР	SGD	1	1,09	0,00655
ТАЙЛАНДСКИ БАТ	THB	100	4,68	0,04898
НОВА ТУРСКА ЛИРА	TRY	10	9,98	0,04961
ЩАТСКИ ДОЛАР	USD	1	1,51	0,01908
ЮЖНОАФРИКАНСКИ РАНД	ZAR	10	1,99	0,00342
ЗЛОТО (1 ТРОЙ УНЦИЯ)	XAU	1	1765,16	2,05000

Обмени курсове на чуждестранни валути към лева за 10.05.2010 година. Тези курсове се основават на чл. 29, ал. 2 от Закона за БНБ и референтните курсове на ЕЦБ за съответния ден, и се прилагат за целите на статистическата и счетоводната отчетност.

Тип	Валута	Емисионна стойност за поръчки подадени до 14.30 ч. на 4.05.2010 г.				Цена при обратно изкупуване
		До 5 000 евро	От 5 001 до 10 000 евро	От 10 001 до 20 000 евро	Над 20 001 евро	
консервативен	USD	156,22	155,46	154,70	154,32	152,41
консервативен	EUR	11,70	11,64	11,58	11,55	11,41
консервативен	EUR	82,33	81,93	81,53	81,13	79,93
балансиран	EUR	100,41	99,93	99,44	98,95	97,49
балансиран	EUR	768,68	764,95	761,22	757,48	746,29
високодоходен	EUR	165,21	164,42	163,63	162,85	157,34
високодоходен	EUR	80,10	79,72	79,33	78,95	77,02
високодоходен	EUR	158,14	157,38	156,62	155,86	152,06
високодоходен	EUR	303,10	301,66	300,22	298,77	288,67
високодоходен	EUR	189,07	188,17	187,27	186,37	180,07
високодоходен	EUR	232,73	231,62	230,52	229,41	221,65
високодоходен	EUR	85,96	85,55	85,14	84,74	81,87
консервативен	EUR	229,86	228,76	227,67	226,57	218,91

Нетната стойност на акциите на дъга е равна на цената на обратното изкупуване. Информация за проспектите и правилата на фондовете може да бъде получена на тел. 0700 10 000, както и на интернет адреси www.rcm.at и www.ram.bg

Котировки на взаимните фондове

Фонд	Тип	Ем. ст/сп	ЦОМ	Доходност и Risk								
				От началото на годината (не се ангажира)	Стандартно отклонение	За последните 12 мес.	От началото на публ. презг. (ангажирана)					
Автора Капитал АД	балансиран	за поръчки над 20000 лв	4.9506	4.9754	5.1486	4.9506	4.8516	-3.86%	11.19%	-12.73%	-28.88%	21.01.2008
Автора Кепитъл - Балансиран	балансиран	за поръчки от 2000 до 20000	6.7085	6.7420	6.7985	6.7085	6.5743	-2.30%	13.70%	-2.32%	-17.64%	21.01.2008
Автора Кепитъл - Слова Commodity Fund	високодоходен	за поръчки над 2000 лв	10.1018	10.2533	10.5059	0.0000	0.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	23.09.2009
Активна Асет Мениджмънт	балансиран	за поръчки над 250 000 лв	2.3776	2.8043	2.3776	-4.60%	27.21%	-2.57%	-58.19%	12.11.2007		
Астра Асет Мениджмънт АД	балансиран	за поръчки над 249999.99 лв	11.0059	10.9839	10.9839	10.9949	10.9949	2.40%	0.12%	6.82%	6.25%	06.10.2008
Астра Кеш	балансиран	за поръчки над 20000 лв	10.7596	10.7061	10.5990	10.6526	10.6526	-0.03%	4.48%	8.00%	4.50%	06.10.2008
Астра Плюс	балансиран	за поръчки над 20000 лв	10.0819	10.0317	9.8812	9.9314	9.9314	-2.42%	7.14%	7.16%	0.20%	06.10.2008
БенчМарк Асет Мениджмънт АД	балансиран	за поръчки над 20000 лв	13.4268	13.2939	13.2939	13.2939	13.2939	-0.95%	6.61%	8.08%	6.69%	14.12.2005
БенчМарк Фонд 1 Акции и Облигации	балансиран	за поръчки над 20000 лв	8.3303	8.2478	8.2478	8.2478	8.2478	-1.54%	12.81%	1.70%	-3.91%	01.03.2006
БенчМарк Фонд 2 Акции	балансиран	за поръчки над 20000 лв	5.4142	5.3606	5.3606	5.3606	5.3606	-8.42%	9.70%	-4.46%	-14.91%	21.06.2006
БенчМарк Фонд 3 Сектор Недвижими Имоти	балансиран	за поръчки над 20000 лв	8.2524	8.0120	8.0120	8.0120	8.0120	1.16%	13.71%	11.00%	-9.38%	05.02.2008
БенчМарк Фонд 4 Енергетика	балансиран	за поръчки над 20000 лв	11.1411	11.1411	11.1411	11.1411	11.1411	5.40%	9.65%	13.12%	3.55%	05.02.2008
БенчМарк Фонд 5 ЦИЕ	балансиран	за поръчки над 20000 лв	11.6826	11.6826	11.6826	11.6826	11.6826	2.98%	0.21%	9.11%	8.42%	03.06.2008
БенчМарк Фонд 6 Паричен	балансиран	за поръчки над 20000 лв	82.7770	82.4873	82.7770	82.7770	82.7770	-0.19%	2.86%	5.69%	-5.11%	20.11.2006
Болкан Капитал Мениджмънт АД	балансиран	за поръчки над 20000 лв	49.9604	49.706	49.706	49.706	49.706	-3.73%	1.82%	-1.79%	-14.85%	20.11.2006
Болкан Балансиран Капитал	балансиран	за поръчки над 20000 лв	74.3677	73.9959	73.9959	74.3677	74.3677	7.87%	4.94%	21.44%	-9.92%	03.10.2007
Болкан Европа	балансиран	за поръчки над 20000 лв	100.1687	100.1687	100.1687	100.1687	100.1687	-1.68%	2.07%	0.39%	0.29%	04.01.2007
Болкан Балкан	балансиран	за поръчки над 20000 лв	82.0064	82.0064	82.0064	82.0064	82.0064	-1.72%	0.87%	-2.11%	-7.19%	25.06.2007
Болкан ДСК Управление на активи АД	балансиран	за поръчки над 20000 лв	1.27966	1.27966	1.27966	1.27966	1.27966	2.37%	0.81%	6.32%	5.69%	01.12.2005
Болкан ДСК Стандарт	балансиран	за поръчки над 20000 лв	1.07756	1.07756	1.07756	1.07756	1.07756	-0.16%	5.71%	5.30%	1.63%	01.12.2005
Болкан ДСК Баланс	балансиран	за поръчки над 20000 лв	0.77305	0.77305	0.77305	0.77305	0.77305	-1.10%	12.99%	10.00%	-6.18%	01.03.2006
Болкан ДСК Растек	балансиран	за поръчки над 20000 лв	0.72826	0.72826	0.72826	0.72826	0.72826	-0.78%	1.94%	2.14%	-13.68%	07.03.2008
Болкан ДСК Имоти	балансиран	за поръчки над 20000 лв	1.03827	1.03827	1.03827	1.03827	1.03827	1.21%	N/A	3.62%	3.59%	07.05.2009
Болкан ДСК Евро Актив	балансиран	за поръчки над 20000 лв	102.5321	101.5119	101.511							

Паниката превзе Wall Street

Над 1 трлн. USD изчезнаха от американската фондова борса за секунди, а причините остават неясни

Паника обхвана търговията в края на миналата седмица на Wall Street. В четвъртък буквално за секунди водещият американски индекс Dow Jones Industrial Average отчете най-големия спад в историята си. Индикаторът изтри 998.5 пункта, или 9.2% от стойността си, малко повече от час преди края на предпоследната сесия за миналата седмица, което хвърли в смут целия пазар.

Сравнение

Подобно бе положението и с широкия индекс S&P 500, който заличи 100.11 базисни точки, или 9.6% от стойността си, в четвъртък следобед. Въпреки че и двата индекса успяха да върнат част от загубите си до края

на сесията, те отчетоха една от най-черните си седмици от пика на финансовата криза в края на 2008 и началото на 2009 г. За последните 5 сесии индикаторите са изтрили съответно 5.7 и 6.4% от стойността си, водени най-вече от гръцката дългова криза.

Дъно

Едновременният крах на два от водещите борсови индекса в САЩ предизвика недоволството и на инвеститорите, и на правителството отвъд океана. Проблемът не убегна и на американския президент Барак Обама, който обяви, че финансовият регулатор вече води разследване за причините за "необичайната пазарна активност". Версиите за проблема са от човешка грешка до софтуерен проблем, но официално становище засега няма.

Сред необичайните активности, засечени от

разследващите, е поръчка за продажбата на голямо количество акции на Procter&Gamble, които са сред най-стабилните в ценово отношение в САЩ. Тя е постъпила около 14.40 местно време в Ню Йорк в четвъртък, а секунди след това цената на акциите на компанията пада с 35%. Според Wall Street Journal огромният спад в цената на книгата на P&G е задействал серийна реакция за разпродаване и на други акции, което е свалило Dow Jones с почти 1000 пункта.

Регулации

Това показва, че регулаторите все още не са се адаптирали към пазарната обстановка, коментират трейдъри. За това и няколко сенатори от редиците на демократите призоваха за поправки в законопроекта за финансовата реформа.

Христо Ласков

Dow и S&P 500 се стопиха за секунди

Водещите американски индекси Dow Jones Industrial Average и S&P 500 изтриха съответно 5.7 и 6.4% от стойността си за седмица. На графиката се вижда движението им от началото на годината и на 6 май, когато за секунди изгубиха по над 9% от стойността си. Това предизвика разследване от страна на финансовите регулатори в САЩ.

Източник: Bloomberg
Графика: Гриша Струнджев

Европейските борси удариха 14-месечно дъно

Само за последната седмица Dow Jones Stoxx 600 загуби почти 9% от стойността си

Индексите на големите европейски борси отчетоха най-тежката си седмица за последните 14 месеца. Котиروвете на акции се сгромолясаха заради продължилото до края на миналата седмица напрежение около разрешаването на дълговата криза в Гърция и неясните резултати от парламентарните избори във Великобритания. За капак на всичко дойдоха небивалият спад и страхотната паника на Уолстрийт, които

диктуваха търговията по време на сесията в четвъртък. Причина за спада от 1000 пункта в котировките на Dow Jones се оказва компютърна грешка в платформата за търговия, което поуспокои трейдърите.

Тенгенции

В Европа обаче и петък не беше спокоен ден. Широкият европейски индекс Dow Jones Stoxx 600 изтри 3.9% до 237.19 пункта. Това е най-голямата му загуба от март 2009 г., когато световните борси удариха дъното си след започналия през 2007 г. спад.

Само за последната седмица бенчмаркът се разде-

ли с впечатляващите почти 9% от стойността си, което е най-голямата му седмична загуба от ноември 2008 г.

Германският водещ индекс DAX се понижи рязко с 3.3% до 5715.09 пункта, като единствената печеливша позиция беше Commerzbank. За седмицата измерителят заформи понижение от 6.3%.

Главният френски индекс CAC 40 загуби 4.6% до 3392.59 пункта, което го върна на най-ниските му нива за повече от година назад. FTSE 100 се раздели с 2.6% до 5123.02 пункта, а за седмицата спадът му достигна 7.2%.

Валутните пазари се стабилизират след една луда седмица

Еврото се възстанови от 14-месечното си дъно спрямо щатския долар в петък, след като германският парламент одобри плана за финансова помощ за Гърция. Американската валута поскъпна спрямо йената, след като стана ясно, че заетостта в САЩ се е повишила с най-бързи темпове за последните 4 години през април.

Британският паунд удари едногодишно дъно под 1.45 долара за паунд, тъй като след парламентарните избори във Великобритания нито една партия не получи мнозинство. Данните за заетостта в САЩ, оповестени

Станислав Понгев,
"Логос-ТМ"

„Еврото загуби 4.3% от стойността си през изминалата седмица“

в петък, показаха, че американската икономика е добавила 290 хил. работни места през април. Рекордното увеличение на заетостта в най-голямата икономика в света подкрепи финансовите пазари и високодоходните и европейските валути възстановиха част от огромните си загуби от четвъртък. Еврото добави

0.6% към стойността си в петък спрямо щатския долар до 1.2750 долара.

Единната валута загуби 4.3% от стойността си през изминалата седмица, регистрирайки най-големия си седмичен спад срещу американските пари от октомври 2008 г. насам. Стерлингът завърши деня почти без промяна спрямо американската валута на 1.4757 долара, като преди това достигна едногодишен минимум на 1.4475 долара. Американският долар поскъпна с 1.5% спрямо японската валута в петък до 91.90 йени, като след данните за заетостта достигна нива от 93 йени за долар.

ШАРДОНЕ НА "БРАТЯ МИНКОВИ" ДОНЕСЕ НА БЪЛГАРИЯ СРЕБРО ОТ "СВЕТОВНОТО ВИНЕНО ПЪРВЕНСТВО"

Уникалното MINKOV BROTHERS Chardonnay отново донесе на България медал от голям международен конкурс. Най-награждаваното родно Шардоне на изба "Братя Минкови" се завърна със сребърен медал от Concours Mondial Bruxelles и увеличи богатата колекция от награди на легендарната винарна. Престижният форум, наричан още „Световното винено първенство“, бе журиран от най-големите винени експерти на планетата. Те имаха тежката задача да изберат първенците измежду 7 000 вина от цял свят.

Световният винен елит за поредна година остана очарован от богатия аромат и свеж вкус на MINKOV

BROTHERS Chardonnay. Това е третият медал, който Concours Mondial Bruxelles присъжда на уникалното вино, създадено от собствените лозя на изба "Братя Минкови".

Още с излизането си на пазара през 2008 г. Шардонето бе удостоено със сребро от именитата надпревара. Отново сребърен медал му беше присъден и от френския конкурс Chardonnay du Monde през 2009 г. Същата година MINKOV BROTHERS Chardonnay се завърна със златен медал от най-престижния винен форум в Брюксел.

С множеството си награди от международни конкурси избата продължава традицията на прочутите

карнобатски винари Братя Минкови. През далечната 1894 г. тяхно вино носи на страната първия златен медал от Международното изложение в Брюксел.

Освен че покори най-авторитетните световни дегустатори на Concours Mondial Bruxelles, MINKOV BROTHERS Chardonnay се утвърди като най-продаваното бяло вино в родната търговска мрежа. Потребителите могат да го открият на изключително достъпна цена в диапазона 12-14 лв. и така да се докопат до високото му качество. Познавачи коментираха, че европейски вина, получили медали на подобни изложения, ще се продават за не по-малко от 30-40 EUR.

Полша и Словакия са двигател на възстановяването в Европа

Износът ще расте по-бързо от обикновено, но вътрешното потребление остава слабо

Икономиката в Европейския съюз продължава да се възстановява, макар и бавно. След като претърпя най-тежката рецесия в историята си, икономиката се очаква да нарасне с 1% през 2010 г. и с 1.75% догодина, се казва в пролетната прогноза на Европейската комисия. По-добрата външна конюнктура е причина Брюксел да завиши прогнозата си за тази година с 0.25% спрямо предвижданията в есенния си доклад. Вътрешното потребление обаче продължава да забавя възстановяването.

Двигател

Данните на ЕК показват, че двигател на възстановяването ще бъдат Полша и Словакия, които ще отбележат ръст на БВП от 2.7% през 2010 г. Силно представяне очаква и друг представител на бившия социалистически блок - Чехия, където икономиката ще нарасне с 1.6% през тази година. От прибалтийските държави само Естония ще отчете растеж от 0.9%, след като миналата година икономиката на страната се сви с над 14%. Съседката й Латвия обаче ще остане в рецесия, като спадът на БВП там ще бъде най-голям от страните в ЕС (3.5%) и ще надмине дори този в Гърция (3.0%). Именно за Латвия е отчетен и най-резкият спад в икономиката миналата година - цели 18%. Литва също ще продължи низходящата линия, макар че спадът от 0.6% ще е далеч по-малък от отбелязаните 15.0% миналата година.

Малки и големи

Като цяло увеличението на БВП в ЕС ще остане ниско

през първите три тримесечия на 2010 г. и ще се засили едва в края на годината. Временно нарастване може да се очаква през второто тримесечие, което ще се дължи основно на възстановената активност в строителния сектор след края на тежката зима.

По-силен ръст сред големите икономики тази година ще отбележат Германия и Франция (около 1.25%), а Испания ще остане в рецесия. Възстановяването във Великобритания ще набере скорост през 2010 г., което означава, че годишният ръст на БВП може почти да се удвои от 1.25% през тази година до около 2% през 2011 г. Полша, която е единствената страна в ЕС, избегнала рецесията, ще отчете по-бърз ръст на икономиката - съответно 2.75 и 3.25% през тази и следващата година.

При по-малките икономики по-значителен растеж се очаква за Люксембург, Словакия и Швеция, където БВП ще нарасне с около 2%. Спад на икономиката се предвижда в Кипър, Гърция, Ирландия, Латвия и Литва. През 2011 г. обаче всички държави в ЕС с изключение на Гърция ще възстановят икономическия си растеж.

Прегизвикателства

Макар че ситуацията на финансовите пазари се подобри значително от началото на 2009 г., несигурността остава. Тъй като икономиката излиза от рецесия, съпроводена от финансова криза, съживяването ще зависи основно от стабилността на финансовите пазари.

Европа обаче е изправена и пред други проблеми, които може да продължат да потискат вътрешното потребление в течение на годината. Свиването на строителния сектор продължава в много от страните членки. Пазарът на труда се очаква

► Слабото оползотворяване на производствените мощности в Европа се очаква да задържи инвестициите ниски дълго време

СНИМКА BLOOMBERG

да остане слаб. Предлагането ще се запази ограничено заради негативното влияние на финансовата криза върху производството.

Икономическото съживяване като цяло се очаква да бъде атипично. Ръстът на износа е и ще продължи да бъде по-голям, отколкото след предишни кризи. От друга страна обаче, вътрешното потребление и най-вече инвестициите ще останат по-ниски дълго време. Това се дължи на все още много слабото оползотворяване на производствените мощности, на риска от по-лоши резултати на някои жилищни пазари и от нежеланието за поемане на рискове, което задържа инвестициите. Вътрешното потребление ще се увеличи бавно заради слабия растеж на заплатите и заетостта.

Безработицата нараства до 10% тази година

Очакваната ниска инфлация ще компенсира високите цени на суровините

Пазарът на труда беше силно засегнат от кризата, макар и по-малко, отколкото се предполагаше. Това се дължи основно на краткосрочните мерки и изкуственото поддържане на заетост в някои държави. Тъй като развитието на трудовия пазар обикновено изостава от това на реалната икономика, заетостта продължи да намалява в края на 2009 г., макар и по-бавно. Вече се забелязват и първите признаци на стабилизиране. Очаква

се безработицата през 2010 г. да достигне 10%, което е с половин процент по-малко от предвиденото в есенната прогноза.

Задълбочаващи се разлики

Разликите между отделните страни обаче са се задълбочили, като безработицата сега варира от 4-5% в Холандия и Австрия до около 20% в Испания и Латвия. Трудовият пазар в последните две държави беше силно засегнат от спада на жилищното строителство. Като цяло заетостта ще спадне с около 1% през тази година, като увеличението се очаква да започне

Финанси Дефицитът достига връх през 2010 г.

► Рецесията нанесе сериозен удар върху публичните финанси, като общият дефицит нарасна тройно за последните няколко години. Миналата година дефицитът в ЕС достигна 6.8% от БВП (6.3% в еврозоната), а съотношението на дълга към БВП скочи с около 10 процентни пункта до 73.6% в ЕС (78.7% в еврозоната).

► През 2010 г. гържавният дефицит се очаква да достигне най-високото си ниво (7.25% от БВП) и да се подобри леко през 2011 г. (около 6.5%). Съотношението на дълга към БВП обаче ще продължи да нараства и през 2011 г. се очаква да стигне 84% за ЕС и 88.5% за еврозоната.

през 2011 г.

Ниски заплати - ниска инфлация

Инфлацията на потребителските цени се повиши малко след отчетените много ниски нива в средата на 2009 г. Слабата икономическа конюнктура обаче се очаква да задържи както ръста на заплатите, така и инфлацията. Това частично ще компенсира скока на цените на суровините. Що се отнася до еврозоната, общата европейска валута ще остане слаба. Хармонизираният индекс на потребителските цени ще достигне 1.75% през тази и следващата година.

МБАЛ „ТОКУДА БОЛНИЦА СОФИЯ“ АД

обявява конкурси за научни сътрудници по:

03.01.51 Микронеонатрия – един, за нуждите на отделението по Неонатология; 03.01.19 Неврология – един, за нуждите на клиника по Неврология; 03.01.37 Обща хирургия – двама, за нуждите на Първа хирургична клиника; 03.01.46 Онкология – един, за нуждите на отделението по Лъчелечение; 03.01.36 Офталмология – двама, за нуждите на отделението по Офталмология, със срок един месец от обнародването в „Държавен вестник“. Документи – на адрес София 1407, бул. Н. Вапцаров 51 Б, ет.9, деловодство. Справки – в дирекция „Научна и учебна дейност“, тел. 403 4221; 403 4228

► Тъй като икономиката излиза от рецесия, съпроводена от финансова криза, съживяването ще зависи основно от стабилността на финансовите пазари, смятат от Европейската комисия

1.0

► процента ръст на икономиката в Европейския съюз прогнозира Брюксел през тази година

1.75

► процента ще достигне хармонизираният индекс на потребителските цени в ЕС през 2010 г.

► Прогноза за ЕС

	2009 г.	2010 г.	2011 г.
РЪСТ НА БВП (%)	-4.2	1.0	1.7
ИНФЛАЦИЯ (%)	1.0	1.8	1.7
БЕЗРАБОТИЦА (%)	8.9	9.8	9.7
БЮДЖЕТЕН БАЛАНС (% ОТ БВП)	-6.8	-7.2	-6.5
БАЛАНС ПО ТЕКУЩАТА СМЕТКА (% ОТ БВП)	-0.5	-0.4	-0.4

► Прогноза за еврозоната

	2009 г.	2010 г.	2011 г.
РЪСТ НА БВП (%)	-4.1	0.9	1.5
ИНФЛАЦИЯ (%)	0.3	1.5	1.7
БЕЗРАБОТИЦА (%)	9.4	10.3	10.4
БЮДЖЕТЕН БАЛАНС (% ОТ БВП)	-6.3	-6.6	-6.2
БАЛАНС ПО ТЕКУЩАТА СМЕТКА (% ОТ БВП)	-0.6	-0.4	-0.3

ИНХОМ

www.inhomglass.com

ГАЛЕРИЯ ЗА СЪГЛКО

ИНХОМ АРТ ГЛАС
ВАРНА

тел. 05112 2118
GSM 0888224784

Пари

Цена за публикация:
0.66 лв./колон мм/ без ДДС

За допълнителна
информация и заявки:
тел.02/4395 853,
e-mail: reklama@pari.bg

15 май

Падат ли оборотите на фитнес центровете

17 май

Формулата на „Интеркомплекс“ ООД: Добави стойност - излез от кризата

Критерии

- Собствен бизнес или мениджърска позиция
- Участие в иновативни проекти или добри позиции на пазара
- Изрядни платци към държавата
- Социална отговорност
- Предимство - управление на проекти и бизнес на външни пазари
- Възраст до 35 години

Конкурсът продължава. Очакваме предложения кой млад мениджър да бъде представен във в. "Пари" на e-mail: business@pari.bg

NEXT GENERATION 2

Редактор:
Светлана Желева
szheleva@pari.bg
tel. 4395-871

Реклама:
Деница Зарева
dzareva@pari.bg
tel. 4395-856

В бизнеса завоювам позиции стъпка по стъпка

Иван Караилански е трето поколение предприемач

Трето поколение предприемач, Иван Караилански приема бизнеса като семейна мисия. Дядовците ми бяха едри земевладелци. Баща ми Васил Иванов Караилански постигна много, и то в различни бизнес направления. Не знам дали ми е вродено, но винаги съм знаел, че ще се справям с моя бизнес и с бизнеса на моя род, казва той. От собствен опит младият предприемач бързо открива тънката разлика между мениджъра и собственика. Едно е да боравиш и да управляваш чуждите пари, съвсем друго е да рискуваш собствените, казва той. И с бавните, но сигурни крачки на човек, чиито корени са здраво свързани с традицията на голямото българско село Стряма, избягва да поема свръхрискове.

Изкушението да „завъртиш“ парите много бързо и светкавично да заемеш голям пазарен дял е голямо, но предпочитам да заемам позициите си в бизнеса стъпка по стъпка, казва Иван Караилански.

Морална подкрепа

Баща ми е човекът, на когото разчитам за морална подкрепа и за кураж в бизнеса, казва Иван Караилански. От него младият бизнесмен е научил да не се „пристрастява“ към един актив, ако иска работата му да спори. Фирмата също е стока, която се купува и продава, затова развих първата си фирма и я продадох, макар това да ми костваше емоционално напрежение, спомня си той. Впрочем баща му прави същото, само че с доста по-голям размах. Той собственоръчно изгражда първата си бензиностанция почти веднага след 1989 г. После развива този бизнес до 11 собствени бензиностанции, но навреме усеща възможностите си и натиска на големите петролни компании и продава всичко точно навреме и с печалба. Две години след това всички опитваха да продадат малките бензиностанции, но не всеки успя, спомня си Иван Караилански.

Активите

Активите на фамилията Караилански са доста разнообразни. Наша собственост са хотел „Калина гардън“ в Слънчев бряг, хотел „Гинес“ в Банско, шато Windy Hills край Сливен, изброява Иван Караилански. И уточнява, че това са едни от по-големите и разпознаваеми активи. Но неговият род притежава още сгради и недвижими градски имоти, както и доста земеделска земя и той участва в управлението им. Моята компания „Импулс пропърти груп“ ООД също има активи в градски недвижими имоти и апартаменти, които в момента са с по-скромна пазарна стойност, но колелото на бизнеса се върти и цената им ще расте, убеден е младият инвеститор. Неговата бизнес стратегия е ефективна: купува имоти, върху тях строи жилища и ги продава. Искам с годините да изградя своето име на бизнесмен с коректност и точност пред клиента, така че да заемам все по-голям дял в региона, казва Иван Караилански.

Развитие

Като си знам възможностите в момента, аз си знам и мястото на пазара, обяснява Иван Караилански. Пред очите му много строители станаха и инвеститори, а много инвеститори изградиха собствени строителни компании. Сега е тъжно да гледам как фирмите им потъват, но всеки си плаща грешките, казва той. Предпочита обзиримите и ясни неща: или си строител, или си инвеститор. Аз съм съсредоточен в една цел - инвестициите. А строителните фирми ще свършат своята работа по-добре от мен.

Разбира се, не работя с всякакви строители, но това е друг въпрос, заключава Караилански. Компанията му започва развитието си с построени и продадени 30 апартамента за година. И достига строителство и продажби от 100 апартамента през 2008 г. Постигнахме го с 300-350 посто-

Визитка

Кой е Иван Караилански

- ▶ Иван Василев Караилански е роден през 1981 г. в Пловдив. Завършва средно специално образование по мениджмънт.
- ▶ Бакалавърската му степен е по макроикономика от Пловдивския университет. Магистърската му степен е по бизнес администрация отново от Пловдивския университет.
- ▶ Първата си фирма създава през 2003 г. Тя е за търговия с петролни продукти. Продава я успешно.
- ▶ През 2005 г. започва да се занимава със строително предприемачество.
- ▶ През 2007 г. заедно със свой състудент създава собствена инвестиционна компания „Импулс пропърти груп“ ООД.
- ▶ Неженен. Играе футбол с приятели в свободното време.

▶ **Искам с годините да изградя своето име на бизнесмен с коректност и точност пред клиента, така че да заемам все по-голям дял в региона, казва Иван Караилански**

СНИМКА АВТОРЪТ

янно заети на обектите ни строители.

Стабилност

Кризата заварва „Импулс пропърти груп“ ООД с доста пълен „склад“. Това си има своите плюсове и минуси. Плюсовете - има какво да се продаде на всеки новопоявил се клиент. Минусите - значителна част от оборотните средства са „завързани“. Справям се добре за време на криза, защото не разчитам изцяло на кредити и защото строя само на парцели, които съм закупил и са мои, обяснява Иван Караилански. Той на-

рича това „чистият подход в бизнеса“. Парцелът може да изчака своето време, докато върху него започне да се строи. Малко по-бавно е, но пък имам своята стабилност, казва младият предприемач. Сега клиентът иска да види апартамента си готов и тогава плаща. Това предопределя и очакванията му за малко по-бавни инвестиционни темпове до 2012 г.

Сигурността в този бизнес е важна, но нейната цена са по-бавните темпове, заключава Караилански.

Иван Караилански е стъпил здраво на земята и при

управлението на семейните имоти. Кризата ме прави отстъпчив в преговорите с наематели и арендатори, защото хората нямат пари и сега трябва да им помогнем. Предпочитам да взема по-малко наем или по-ниска рента, но да взема. Най-лесно е да ги изгониш, но тогава няма и приходи, казва Иван Караилански.

Съвместен бизнес

Българинът работи трудно в съдружие с друг. За Караилански обаче това, изглежда, не важи. Бащата на Иван е започнал заедно с колега и приятел. И е

работил успешно. Иван Караилански е започнал с колега и приятел от университета. И също продължава добре.

Зависи с кого работиш и как работиш, казва младият предприемач. Когато правилата са ясни и са начертани преди създаването на една фирма и всеки спазва тези правила - нещата вървят, споделя личен опит Иван Караилански. В неговото съдружие правилата са две: парите са средство, печалбата се реинвестира. И затова бизнесът му се разраства.

Михаил Ванчев

Проект популяризира у нас ученето през целия живот

► Скоро ще бъде създаден уебсайт с актуална информация за различни курсове, семинари и обучения, каза Невена Раковска, мениджър на проекта

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Инициативата „Празнувай&Учи“ е финансирана от Европейската комисия и е на стойност 102 хил. EUR

Фондация на бизнеса за образованието (ФБО) стартира проект за популяризиране на разнообразието от възможности, ползите и удоволствието от ученето за хората от всички възрасти в България. Проектът „Joy&Learn“ („Празнувай&Учи“) е финансиран от Европейската комисия и е на стойност 102 хил. EUR. Той се изпълнява в партньорство с Центъра за развитие на човешките ресурси.

Инициативата е с продължителност една година и включва работа по две направления, уточни за в. „Пари“ Невена Раковска, мениджър на проекта.

Онлайн календар

Скоро ще бъде създаден уебсайт с актуална информация за различни курсове, семинари, обучения, дни на отворени врати, кон-

ференции, уъркшопове и всякакви други форми на учене. Те ще се предлагат в 5 утвърдени университетски центъра - София, Пловдив, Варна, Велико Търново и Русе.

По този начин сайтът ще свързва чрез интернет хората, които търсят информация за разнообразни, атрактивни, неформални курсове и събития и за техните организатори, посочи Раковска.

Какво се търси

Възможностите за учене са много. Продължават да се търсят езикови и компютърни курсове, обучения по танци, спортни дейности, занимания по изкуства, уъркшопове по занаяти. Хит са и курсове за здравословен начин на живот, семинари по личностно или кариерно развитие, онлайн курсове за творческо писане, фотография за възрастни, обучения на открито. Различните фирми и образователни организации имат възможност да подават информация какви обучения предлагат, като данните за тях ще бъдат ка-

чени в интернет безплатно, посочи още Раковска. Така сайтът ще се превърне в богат на информация онлайн образователен справочник.

Вън от офисите

Акцентът на проекта е, че ученето не е само в училища и вузове, но може да бъде привлекателно и задължително полезно. Предвижда се доставчиците на образователни услуги да бъдат изкарани от офисите на публични места. Празниците ще се проведат през есента, отново в петте университетски града. Събитията ще бъдат провеждани на обществени места, за да бъдат максимално достъпни за по-голям брой хора. Целта е да привлекат хора от всички възрасти по приятен, достъпен и нестандартен начин, интересувашите се да се запознаят с разнообразните форми и възможности за учене в техния град.

На фокус

Концепцията за учене през целия живот не е нова, но като цяло в България липс-

ва ясно разбиране за ползите от него за отделния човек и обществото. Липсва и познаваемост на различните начини и форми на учене и мотивация за участие в продължаващо учене, смята още Невена Раковска.

Проектът предвижда създаването на стратегически партньорства. Националният координационен комитет ще включва институции и партньори, ангажирани в провеждане на политиките по учене през целия живот.

По-конкурентни

В петте града ще бъдат сформирани местни координационни съвети, които да продължат организирането и провеждането на празниците на ученето, тъй като проектът приключва през януари 2011 г. Целта е в проектите да вземат участие граждански и бизнес организации, които подкрепят идеята, че знанието прави гражданите по-добри и по-конкурентни. А това в крайна сметка води и до подобряване на начина им на живот.

Светлана Желева

Нестандартни уроци по бизнес лидерство

Много хора свирят първа цигулка, но трудно се намира човек, който да свири втора цигулка с ентузиазъм

Книгата „360-градусовият лидер“ на Джон Максуел е посветена на това как човек да повлияе от всяка позиция на организацията. У нас изразът „на 360 градуса“ има негативно значение и означава човек, който заема крайно противоположно мнение. Книгата обаче акцентира върху три типа лидерски умения - да водите отдолу, отгоре и отстрани. Защото някои са добри лидери за членовете на собствения си екип, но са склонни да се изолират от лидерите на другите отдели в организацията. Други са изключително успешни в изграждането на прекрасни взаимоотношения с началника си, но нямат никакво влияние върху хората, които стоят под тях. Има и малка група, които се погаждат добре с всекиго, но пък като

че ли никога не успяват да свършат някаква работа. И обратно, някои хора са продуктивни, но не се разбират почти с никого.

Много ми харесва историята за фермера, който след няколко години на лоши реколти отишъл при директора на банката си.

Имам да ви казвам добри и лоши новини - казал той на банкера. - С кое предпочитате да започна?

Защо не започнете с лошото, че да ви се разкара от главата? - отговорил банкерът.

Добре. Поради сушата и инфлацията и всичко останало тази година няма да мога да ви погася нищо по ипотеката си - нито по главницата, нито по лихвата.

Е, това определено е лошо - отговорил банкерът.

Нататък става още по-лошо. Няма да мога също да платя нищо и по онзи заем, който теглих за закупуване на машини - нито по главницата, нито по лихвата.

Ау, това наистина е лошо! Още по-лошо е - продъл-

жил фермерът. - Помнете ли, че теглих и заем за закупуване на семена, торове и други продукти? Е, и по него не мога да платя нищо - нито по главницата, нито по лихвата.

Но това е ужасно - стига толкова! Кажете каква е добрата новина - примолвил се банкерът.

Добрата новина е - отговорил фермерът с усмивка, - че възнамерявам да продължа да работя с вас.

Вицът е изтъркан, но принципите, които трябва да изградите, за да станете влиятелен човек, са: почтеност, грижовност, вяра, вслушване, разбиране, развиване, направляване, свързване и упълномощаване.

Колкото сте по-добър, толкова по-висока е днешната ви цена

Ако засадите овощни дръвчета, орехи и лешници в градината си, кога ще започнете да берете плодовете? Изненадан ли сте, че ще трябва да чакате с години - между 3 и 7 за плодовете, между 5 и 15 за орехите и лешниците? Ако искате дървото да ражда, трябва първо да го оставите да порасне. Колкото по-голямо става дървото и колкото по-здрави корени пуска, толкова повече ще ражда. Колкото повече ражда, толкова по-ценно става. Хората не са по-различ-

проблем!“ Често толкова се съсредоточаваме върху мечтите и целите си, че загубваме от погледа си отговорностите, които стоят право пред очите ни.

Ефективните лидери отдават по-голямо значение на резултатите, а не на издигането си. Ако последователно си вършите работата добре, ще ви забележат. И по-важното - ще сте доволни от работата си дори и в онези моменти, когато другите не отчитат усилията ви.

Развенчани митове:

1. Митът на позицията: „Не мога да водя, ако не съм на върха“.

2. Митът на назначението: „Когато стигна най-горе, ще се науча как да бъда лидер“.

3. Митът за влиянието: „Ако съм на върха, хората ще ме следват“.

4. Митът на неопитността: „Когато съм най-горе, ще имам пълен контрол“.

5. Митът за свободата: „Когато бъда на върха, повече няма да бъда ограничен“.

6. Митът за потенциала: „Не мога да достигна предела на възможностите си, ако не съм главният лидер“.

7. Митът „всичко или нищо“: „Ако няма да бъда на върха, няма защо да се опитвам да съм лидер“.

Откъсът е от книгата „360-градусовият лидер“ на Джон Максуел, която е на пазара чрез издателство „Изток-Запад“.

Визитка Кой е Джон Максуел

► Водещ експерт по лидерство в САЩ. Всяка година изнася лекции пред стотици хиляди души.
► Преподавал е принци-

пите на лидерството в много от водещите американски компании, военната академия в Уест Пойнт, Националната асоциация за студентски спорт, Националната баскетболна асоциация и Националната футболна лига.

Интервю Доцент доктор Димитър Греков, ректор на Аграрния университет

Инвестицията във висше аграрно образование е изгодна

По традиция България излиза от икономическите си кризи чрез своето земеделие

► **Доцент Греков, не е ли твърде старомодно да се учи агрономство в днешно време?**

- Щеше да бъде вярно, ако приемем за старомодно, че трябва да се храним всеки ден. Няма как аграрният бизнес и аграрната наука да станат старомодни. Да добавим и факта, че България е до голяма степен аграрна страна, която има своите традиции, има подходящи природни условия, както и достатъчно здрав разум у хората, за да се възползват от всичко това. Аз казвам на своите студенти: земеделието може и да изглежда проста работа, но то не е за прости хора. И те много бързо се убеждават в това. Висшето аграрно образование в България вече е на повече от 90 години, а нашият университет е на 65 години. Тук са обучени над 25 000 студенти, от които над 3000 чуждестранни. Възпитаниците на университета са както собственици на малки и големи аграрни фирми, така и висши служители на държавната и академичната администрация, включително министри на земеделието и ректори на чуждестранни университети. Голяма част от постъпващите студенти са вече трето поколение агрономи. 60% от младите хора, които завършват при нас, намират и започват работа най-вече по специалността до 12 месеца след като получат дипломата си.

► **Сега обаче икономиката ни е в криза и като че ли младите хора търсят по-добре платени професии. А агрономите не са от най-платените, нали?**

- Като заговорихте за криза, нека да кажем, че по традиция България излиза от икономическите си кризи чрез своето земеделие. Да, аграрният сектор може и да не бъде локомотивът, който ще изтегли цялата икономика, но той е стабилният сектор, който дава храна, дава износ и дава работа. И нещо характерно за сегашната криза - селското стопанство не е толкова силно засегнато от нея, както са, да кажем, строителството и туризмът. Дори сега в нашата страна има недостиг от качествени кадри в селското стопанство. А по отношение на това дали агрономите са добре платени ще кажа, че много от нашите студенти тръгват оттук с ясна мисъл, че или ще управляват собственото семейно стопанство, или те самите ще създадат тако-

ва. Най-често става дума за стопанства с 20-30 или 50 крави или за земеделци със 100-200 до 1000 дка собствена земя. Това са хората от средната класа, а аз лично познавам много земеделски производители, които не са много богати, но не са и бедни. Смятам, че инвестицията във висше аграрно образование е перспективна и носи добри дивиденди на хората, които го завършат.

► **Не е ли по-разумно да се спести някой лев от образование, като се завърши един аграрен колеж например?**

- Добре е, че младите хора могат да избират между различни степени и различно качество на образованието, приложимо в аграрния сектор. Всяко знание дава повече шансове за реализация. Но е ясно, че този, който избере Аграрния университет, избира оригинала. „Спестеното“ от качествено образование после се изплаща с грешки в бизнеса.

► **Признавам, отстрани ми изглежда, че Аграрният университет няма конкуренти в България. Това сигурно ви осигурява голям комфорт на пазара?**

- Аграрният университет не е монополист в обучението на кадри за селското стопанство. Ние обучаваме студенти в 12 специалности, включително някои икономически. За едно място по специалността „аграрен туризъм“ например кандидатстват 15.2 студенти. По много специалности действително сме „монополисти“ не само в България, но и в Европа. Това обаче не е предимство, а голяма отговорност и постоянни задължения. Но в областта на агрономията има и други учебни заведения, с които се конкурираме. Не подценявам конкуренцията и конкурентите, но разбира се, ние сме лидери в обучението на агрономи.

► **Колко струва „производството“ на един студент в Аграрния университет и колко заплаща самият той за обучението си?**

- Обучението по селскостопански науки е едно от най-скъпите. Виждате с какво разполагаме: собствена земя - 2500 дка, селскостопански сгради и селскостопанска техника, стада от животни - 200 овце и 50 крави, птицеферма, пчелин, 250 дка лозя с 450 уникални и автентични сорта лози,

Визитка

Кой е доц. д-р Димитър Греков

► Доц. г-р Димитър Греков е роден в град Любимец, Хасковско. Получил е висшето си образование в Аграрния университет в Пловдив и работи в него повече от 25 години. От 1999 до 2007 г. е декан на Агрономическия факултет.

► От 2007 г. е ректор на Аграрния университет. Има над 120 научни и научно-популярни публикации, някои от които в чужбина. Съставител е на 5 учебни помагала.

СНИМКА АВТОРЪТ

винарска изба. Впрочем нашето университетско вино се използва за различни цели - лечебни и научни, в медицинските академии в страната. И разбира се, типичните академични сгради и зали - 187 дка. Нашата аула например е най-голямата в Пловдив и е предназначена за 700 студенти. Около 80% от студентите ни отиват да стажуват в английски, датски и холандски ферми, както и в над 60 големи български земеделски стопанства. Затова обучението на агрономи не може да бъде евтино. И когато държавата прави такива разходи за един студент, е важно да знае каква е реализацията му. Имаме кариерен център, който знае къде отива всеки студент.

► **И все пак: колко струва?**

- Всяка година обучението на един студент редовно обучение за бакалавърска степен в специалностите по растениевъдство, животновъдство и растителна защита на държавата струва 3723.80 лв. По други специалности от науките за земята, в това число екология, струва годишно 1991.80 лв.

Най-ниска е субсидията за обучението по икономика - 866 лв. годишно. А семестриалната такса, която плаща един редовен студент,

е 290 лв. При задочното обучение държавната субсидия е 3 пъти по-малка. Семестриалната такса, заплащана от задочника, е 230 лв., а за икономиката е 100 лв. Общият брой на студентите ни е около 4200.

► **До каква степен агробизнесът гържи връзки с Аграрния университет?**

- Компаниите смятат за престижно да изпращат лектори при нас и да ни запознаят със своето ноу-хау в аграрния сектор. Те знаят своя интерес - студентите могат да постъпят на работа при тях, могат да използват техните знания за бизнеса и разбира се, могат да употребяват техни продукти в ежедневната си работа: семена, животни, техника, препарати, торове. И една интересна тенденция, която улавяме напоследък. При нас идват хора с различни професии - юристи, икономисти, лекари, които имат своя земя или са направили вече някакви агроинвестиции и искат знания. И ги получават, разбира се. Това още един път показва, че нашата професия е актуална и интересна.

► **Има ли интерес към магистърските програми на Аграрния университет?**

- Имаме 33 магистърски програми, някои от които няма къде другаде да бъдат

” **Някаква диплома може да се купи и на димитровградския пазар, но елитен агроном можете да станете, когато завършите елитно висше училище**

осъществени в страната. Добри специалисти от различни компании пък искат научно да обобщат знанията, които са натрупали - тук те защитават докторски степени. Посоката на движение на студенти не е само навън от България. Вече трета година тук идват австрийски студенти от университета Боку, които провеждат при нас стажове по биоизземелие. Имаме студенти, магистранти и докторанти от Полша, Турция, Македония, Гърция, арабския свят и други страни.

► **За какво грубо освен за студенти ви търси бизнесът?**

- Всичко, което е свързано със започването на агробизнес като анализи на почви, избор на сортове, на породи, с поддръжката и с анализа в едно стопанство - цялото това знание, всички тези консултации и изследвания се търсят от нас и ние ги даваме. Няма друго място в страната, ко-

ето да предлага на аграрния бизнес по-комплексна услуга. Аграрният университет чувства осезаема подкрепа от страна на бизнеса. Голям жест направи през 2009 г. един от нашите настоятели, който дари 250 000 лв. за оборудването на две учебни аудитории. Доста фирми обявяват стипендии за студенти, при условие че стипендиантите ще отидат на работа при тях.

► **Кои страни признават агрономическото образование, получено при вас?**

- Българското агрономическо образование беше признато в доста европейски страни още преди 1989 г. И сега голяма част от агрономите в Северна Гърция, както и част от служителите на тяхната държавна администрация са бивши наши студенти, завършили в Пловдив. Дипломите ни са признати не само в ЕС, но и в много други страни. Сега имаме голям интерес и от Турция, откъдето идват тук да учат агрономически науки, въпреки че страната ни има 4 университета със сродни специалности. Аз казвам на студентите си така: някаква диплома може да се купи и на димитровградския пазар, но елитен агроном можете да станете, когато завършите елитно висше училище.

Михаил Ванчев

Глад за български пчелен

Медът, произведен в България, заема челно място по вкусови

Пчеларството е най-организиранят сектор в България и може би затова сме успели да решим основните проблеми, казва председателят на Националната браншова организация „Български пчеларски съюз“ Ганчо Ганев. Според него в този сектор могат да бъдат ангажирани много хора както в добива на мед, така и в преработването му и в производството на консумативи за пчеларството. Това от своя страна би намалило чувствително безработицата по време на кризата. Исква се много малко от страна на държавата, за да може секторът да се развива още по-добре.

Пари от Европа

През последните 3 години с 30% са се увеличили хората в България, които желаят да изкарват прехраната си с пчеларство. Това се дължи най-вече на европейските пари, които влязоха в страната ни със старта на двете програми, насочени към този сектор - тригодишната „Програма за развитие на пчеларството“ и програмата „Развитие на селските райони“. Статистиката показва, че между 15 и 20% от кан-

дидатстващите по мярката „Млад фермер“ на програмата „Развитие на селските райони“ са пчелари. Европейските средства за сектор „Пчеларство“ са 29 млн. EUR, като разпределянето им става спрямо бройката пчелни семейства в ЕС.

Все повече пчелари

Благодарение на европейските програми пчелните семейства само в Старозагорския регион са се увеличили с 2500, казва председателят на местното пчеларско дружество „Липа“ Тодор Иванов. Само по „Програмата за развитие на пчеларството“ за България са отпуснати 7.5 млн. лв. за периода 2008-2010 г. Браншовата организация вече е подготвила и изпратила в Брюксел следващата тригодишна програма за развитие на пчеларството, която ще разполага с три пъти по-голям финансов ресурс и ще бъде реализирана в периода 2011-2013 г. Програмата дава средства на фермерите за подмяна на кошерите и цялостния инвентар. По мярката „Млад фермер“ пък начинаещите в бизнеса получават 50 000 лв. и с тях имат възможност да

направят стопанство от 2000 пчелни семейства.

Скок в потреблението

Предимство за този бизнес е, че през последните години значително се увеличава потреблението на пчелен мед в България, казва Ганчо Ганев. Ако преди 20 години един българин е консумирал средно по 400 г мед годишно, през последната година тази цифра стига до 800 г. Може би това се дължи и на по-добрата култура на хранене, предполагат от браншовата организация. Ако потреблението на мед в страната продължи да расте по този начин, няма да има проблеми българските пчелари да реализират изцяло продукцията си на българския пазар, което е много по-изгодно за тях.

Окрупняване

По данни на организацията любителите пчелари, т.е. тези, които отглеждат до 10 пчелни семейства, са намалели с 18% през 2008 г., а тези, които отглеждат между 50 и 100 пчелни семейства, са се увеличили с 23%. Резултатите са доказателство,

че предлаганата продукция от български мед на пазара е повече и по-качествена. Българският мед е уникален, защото страната ни е на пето място по видово разнообразие на растителността, казва председателят на националната асоциация на пчеларите Ганчо Ганев.

Пазарите

Засиленото търсене на българския пчелен мед както на вътрешния, така и на външния пазар дава възможност пчеларството да се превърне в изгоден бизнес за България. Страната ни изнася от 6000 до 8000 т мед годишно. Много са фирмите, изградили преработвателни предприятия, които разфасоват меда и го разпространяват на европейския пазар. Българският мед се нарежда на челно място по вкусови качества в Европа. Там от няколко месеца е забранен за продажба южноамериканският мед.

Защо ни търсят

Създаденият вакуум на пазара в ЕС увеличава допълнително търсенето на български пчелен мед. Най-висок процент от българския мед заминава за Германия, следват Италия, Франция и Испания. Усилията на бранша обаче са насочени предимно към разработване на вътрешния пазар, защото цената на пчелния мед в България е по-висока от експортната. Цената на едро за килограм мед тук е 4 лв., докато преди три години е била едва 2.50-2.60 лв. Най-големите производители на мед в света - Китай, Аржентина и Бразилия, са превърнали пчелините в истински промишлени предприятия, което определя и по-ниското качество на този мед. В България пчелините са разположени на хубави места, а производството е в по-малки количества с изключително

8000

▶ тона мед изнася страната ни годишно

12 000

▶ тона мед може да се произвеждат у нас

▶ Най-големият проблем за пчеларите е опазването

високо качество.

Проблемите

Най-големият проблем за пчеларите остава опазването на пчелите от отравяне и болести. Проблеми има и в нормативната база за

сектора, както и в информираността на отделните пчелари за възможностите на европейските програми. Страната ни може да произвежда около 8000 до 12 000 т мед годишно. В сравнение с пазарите в Европа това са

” В този сектор могат да бъдат ангажирани много хора както в добива на мед, така и в преработването му

Ганчо Ганев, председател на Националната браншова организация „Български пчеларски съюз“

Искане Държавата да подкрепи сектора

▶ Държавата би могла да помогне най-вече законодателно на този сектор, смятат от браншовата организация.
▶ В момента пчелите масово се тровят с препарати за растителна защита, защото не се спазват приетите наредби.
▶ Кражбите на пчелните семейства също са голям проблем и затова от бранша смятат, че тези деяния трябва да се криминализират.
▶ Тогава пчелините ще бъдат изнесени извън населените места, добивите ще се увеличи-

чат, ще се попомогне опрашването на селскостопанските култури.

▶ Един от най-важните въпроси, който трябва да се реши законодателно, е този за пчелоопрашването на селскостопанските култури, казват пчеларите.

▶ Всеизвестен факт е, че на престижни световни изложения на пчелен мед българското участие е минимално, защото няма кой да го финансира.

▶ В други европейски страни рекламата на пчелния мед върви ръка за ръка с рекламата на туристическите дестинации и се е превърнала в държавна политика, казват от браншовата организация.

Този бранш осигурява свежи пари

Бизнесът на председателя на пчеларското дружество „Липа“ в Стара Загора Тодор Иванов е свързан с отглеждане на пчелни семейства, производство и търговия с пчеларски инвентар, кошери и мед. Той има складова база и търгува с непреработен пчелен мед. Тодор Иванов е в бизнеса от 2000 г. и отглежда 200 кошера. Досега не е ползвал средства по европейски програми. През 2009 г. той успява да извади 6 т мед, което е добро постижение в сравнение с предходните години. От тях е продал на едро 2 т, останалото количество е пласирано на дребно, тъй като това е много по-изгодно за производителите. За сравнение Иванов казва, че докато на едро е продавал меда си по 3.60 лв./кг, на дребно цената

▶ Тодор Иванов, председател на пчеларско дружество „Липа“ - Стара Загора

му е около 5 лв./кг.

За да може едно семейство да се издържа с този бизнес, трябва да поддържа минимум 200-250 кошера, казва Иванов. Според него в Старозагорско има отлични възможности за развитие на пчеларството. Подножието на Средна гора дава възможност при местене на пчелите да се добиват акациев, билков и лавандулов мед, който е много търсен на френския пазар заради отличните си вкусови показатели. Специфичен и много търсен е и медът от кориандър. Медът в България е една от малкото експортни стоки, които дават възможност в страната да влязат свежи пари дори и по време на икономическа криза, убежден е Тодор Иванов.

Мед на пазарите в Европа

качества

на пчелите от отравяне и болести

по-скоро малки количества. Производството на меда зависи изцяло от климатичните условия - от преобладаванията, влажността и чистотата на въздуха. Ние нямаме гарантиран добив, казват старите пчелари. В

сушавите години средният добив от кошер в Старозагорско е стигал едва 7-8 кг. През силни години, каквато е била 2009 г., средният добив за региона е стигал до 25-30 кг мед от кошер.

Сашка Панайотова

Интервю Д-р Динко Минчев

Пчеларството е семеен бизнес

Общинска наредба задължава младият фермер да изсели пчелите от двора си

► **Господин Минчев, трудно ли е да се стартира пчеларски бизнес в България?**

- Запалях се по този бизнес от 2001 г. и не съм се спирал пред нищо, за да реализирам мечтите си. До 2007 г. имах само 55 стари кошера, защото нямаше финансовата възможност да купя повече. През 2007 г. участвах за финансиране по програма САПАРД и съм единственият пчелар от Старозагорския регион, който спечели проект по тази програма. С парите, отпуснати ми по проекта, купих още 150 кошера. Така започна сериозният ми бизнес в пчеларството. Сумата по проекта беше 60 000 лв. Наложих се да тегля кредит, за да изпълня изискванията по програмата. През 2008 г. бях одобрен и по мярката „Млад фермер“, което ми даде допълнителни възможности за развитие на бизнеса. Европейските пари ми помогнаха много, но проблемите дойдоха със закъснението от повече от година при получаване на парите и по двете програми. Когато си изтеглих кредит, това може да бъде пагубно. Благодарение на поетите ангажименти по мярката „Млад фермер“ през 2014 г. ще разполагам със стопанство от общо 380 кошера, което ще ми даде сериозни позиции в пчеларския бизнес.

► **Кои са рисковете в пчеларството?**

- Основният риск е, че никога не знаеш какъв ще бъде добивът на мед през

годината. Обикновено от един кошер се вадят по 20-25 кг, а в добри години може да се добият и 35-40 кг. Има и години, в които да не може да се извади нищо. За мен 2007 г. беше много лоша, с изключително слаби добиви. Най-богата ми беше 2003 г., когато извадих по 50 кг мед от кошер. Това е и рекордът ми през годините. Миналата година успях да извадя общо 4 т мед. Продавам го изцяло на едро на цена над 4 лв./кг в зависимост от вида му.

► **Отрази ли се кризата на пчеларския бизнес?**

- Кризата се отрази сериозно и на нашия бизнес. Въпросните 4 т мед продадох на едро на същата фирма, с която работя години наред. Разбрахме се за отложено плащане, но за съжаление и до този момент все още не съм получил дължимата сума. Случва ми се за първи път. Парите закъсняват вече 6 месеца и това ми пречи да направя каквито и да било инвестиции в бизнеса си. На всяко пчелно семейство осигурявам по 10 кг захар годишно за пролетно подхранване. Това означава, че годишно купувам около 1.5-2 т захар. Разположил съм кошерите в личното си стопанство. Проблем за мен е, че общинският съвет в Раднево прие през 2009 г. наредба, според която никой няма право да отглежда в двора си повече от 10 пчелни кошера. Дори ми наложиха 2 акта - един за 50 и втори за 500 лв., които обжалвах в съда и те бяха отменени. Общинската наредба ме засяга несправедливо и не ми дава възможност да изпълня задълженията си по програмите. В момента проблемите ми са свързани както с купуването на подходяща земя, така и с решаване на въпроса

Визитка
Кой е
д-р Динко
Минчев

► Д-р Динко Минчев е на 31 години. Завършва ветеринарна медицина в Тракийския университет в Стара Загора през 2003 г.

Днес той се радва на сравнително голямо пчелно стопанство от около 250 кошера, което отглежда в радневското с. Даскал Атанасово.

► Разрастването на бизнеса му се дължи на усъвърняване на европейски пари по програмата САПАРД и мярката „Млад фермер“.

как да опазя от кражба пчелите си. Те са застраховани от природни бедствия, но не и от кражба, защото такава застраховка няма.

► **Пчеливш ли е пчеларският бизнес?**

- Пчеларският бизнес е добър, но повечето хора на този етап изпитват страх от пчелите. Затова ми е трудно да намеря хора, които да ми помагат срещу заплащане. В бизнеса ми е ангажирано цялото ми семейство и това е нормално, защото пчеларството е семеен бизнес. Може би, за да печеля повече, би трябвало да се занимавам и с търговия. Аз обаче не виждам себе си като търговец, а преди всичко

като производител на мед и това ме радва.

► **Остава ли производеният от вас мед в страната, или се изнася в чужбина?**

- Като производител не се интересувам особено къде отива медът ми. Фирмата, която изкупува на едро моята продукция, изнася изцяло меда на европейския пазар, и то предимно в Италия, Франция, Англия и Германия. За нас, пчеларите, е много по-изгодно да продаваме меда си на българския пазар, отколкото да го изнасяме в чужбина, но в страната няма достатъчно клиенти.

Сашка Панайотова

Младият фермер Гено Генов: За силен и здрав кошер няма слаба паша

Не е трудно да вземеш европейски пари

Условията за кандидатстване по мярката „Млад фермер“ са лесно изпълними, смята Гено Генов. Изискването към мен беше да притежавам 66 кошера.

Като цяло документите са формалност, необходимо беше да се регистрирам като земеделски производител. Проектът ми беше изготвен от Регионалната служба по съвети в земеделието, след което го предадохме в Разплащателната

► **Срещу еврофинансиране от 50 000 лв. Гено Генов трябва да създаде 235 пчелни кошера за три години**

агенция. Сега в срок от три години трябва да направя 235 пчелни кошера срещу еврофинансиране от 50 000 лв., обяснява Гено Генов. Младият фермер е получил парите през ноември 2009 г. и въпреки краткото време вече е успял да на-

прави 160 кошера. Закупил е и още кошери, с които изгражда втория си пчелин. Използва земя на държавно-лесничейство край старозагорското село Дълбоки, където има отлични условия за планинска паша на пчелите.

Трудностите

Най-трудно ми беше да се сдобия с първоначалния капитал за старт на бизнеса ми, казва Генов. За да създам собствено стопанство, ми бяха необходими кошери, инвентар, което изисква готови пари. Един празен кошер струва от 70 до 100 лв. Цената на пчелно семейство пък е около 70-80 лв. Първата година обикновено е нулева за този бизнес. Добивите от мед в старозагорското село Дълбоки не са много високи, но са с изключително добри показатели на меда. Според младия фермер българският мед ще си остане един от най-качествените в Европа и това се дължи най-вече на разнообразната растителност в страната ни. Ако пчеларят спазва високи

санитарни изисквания в опазването на здравето на пчелите, няма да има проблем с отглеждането им, категоричен е Генов. Затова и за него в този бизнес важи сентенцията „За силен и здрав кошер няма слаба паша“.

Възвръщаемост

Като човек, който се занимава с този бизнес вече трета година, Гено смята, че един амбициозен млад фермер може да си върне вложените първоначални инвестиции още след първата година. През 2009 г. той успял да добие над 2 т мед. Цената на едро от 3.60 до 5.50 лв./кг за мановия мед не го удовлетворява. Затова предпочита да продава меда си на дребно с цена на обикновения мед около 7-8 лв./кг.

Визитка
Кой е
Гено Генов

► Гено Генов е един от деветте пчелари в Старозагорския регион, спечелили проект по мярката „Млад фермер“. Той е на 28 години и е завършил зооинженерство в Тракийския университет.
► За да спечели необходимите му 10 - 12 хил. лв.

за започване на бизнеса, Генов работи 18 месеца в чужбина. Стартира пчеларския си бизнес през 2008 г., когато печели финансиране по „Млад фермер“.

► Още в края на втората година от изпълнението на проекта фермерът ще успее да създаде 200 пчелни кошера. Желанието му е до края на тригодишния период на договора кошерите му да станат 300.

Цитат

” Първата жп линия в България е "Русе - Варна". Открита е през 1866 г. и е с дължина 223 км

► Инж. Генчо Мирков, зам.-директор "Експлоатация" в БДЖ

Изложение
Вагонът на Борис III не замина за Холандия

Луксозният вагон на цар Борис III не беше даден под наем за половин година на железопътния музей в град Утрехт в Холандия. Той трябваше да замине за Западна Европа на 14 април и да се върне

на 5 септември. Вагонът е собственост на БДЖ и трябваше да представлява България в престижното изложение „Кралския класа“ заедно с ретровозила и вагони от монархиите на цяла Европа. За жалост националното ни участие в изложението пропадна. „Корона Експрес“ е произведен в Касел, Германия, през 1938 г. специално за цар Борис III.

Пътуване във времето

Ретровлаковете са перлите в короната на БДЖ

Българските държавни железници имат възможност наистина да направят пътуването незабравимо въпреки общоприетото мнение и лошото състояние на вагоните. Компанията разполага със специализирани вагони, на които може да завиди всяка железопътна компания в света. „Корона експрес“ и „Витоша експрес“ са перлите в поръждясалата корона на БДЖ. С тях пътуването, без значение дали е официално, делово, туристическо, е винаги атрактивно.

Бутиковата услуга се ползва и от индивидуални туристи, и от ВИП персони. Преди броени дни машинист беше посланикът на Италия у нас Н.Пр. Стефано Бенацо, който има правоспособност да кара влак. Посланикът бил гост на сватбата на свой колега, който пътува до Копривщица, избирайки романтиката и различното преживяване.

Европейски маршрути

„Корона експрес“ е познат като „влага на цар Борис III“. Всичко в моторисата е оригинално и запазено от нейното производство. Туристът може да спи в леглото на цяла плейда короновани особи, включително царица Йоанна и принц Кирил. Не само мебелите и целият интериор са автентични, но и аксесоарите - от личния порцеланов писоар до уникалната сребърна посуда. Царският герб е инкрустиран на всеки прибор.

Трениът с вагони от 1938-1942 г. развива до 140 км/ч и за него няма невъзможни европейски жп пътища, където да не може да отиде. Освен обиколка из България гостите могат да изберат дестинацията „Орфей“. Тя обхваща Александрополис и Солун. Маршрутът „Босфора“ достига до космополитния Истанбул. Туристите могат да изберат и маршрута „Дунав“, който през Драгоман ги отвежда в Белград, Будапеща и Виена.

Всеки може да си направи индивидуален маршрут с разписание, подготвено от БДЖ, разказа за в. „Пари“ инж. Генчо Мирков, зам.-директор „Експлоатация“ в „БДЖ“ АД.

„Корона експрес“ разчита на естествени начини на

охлаждане на купетата - чрез отваряне на прозорците. Тук романтиката се допълва и от факта, че огняр хвърля дърва и въглища, за да има топла вода и отопление в цялата композиция.

Влакът на Тато

„Витоша експрес“, познат като „влага на Тато“, разполага с модерен климатик и развива до 160 км/ч. Ретровлакът може да дърпа 10 вагона. Голямото предимство е, че може да пътува поне 7 дни, без да има нужда да зарежда с вода или други провизии. На „борда“ си влакът има 2 тона топла вода и още толкова студена вода. Вагон-ресторантът е 36-местен, към влаковата композиция може да се прикачи и специален вагон за превоз на леки автомобили.

Най-сериозен интерес към пътуванията има от унгарски, руски, испански туристически агенции. Все повече бизнес пътувания също се насочват към влаковите ретрокомпозиции. Има възможност да се правят винени дегустации, различни бизнес презентации, коментираха от „Сирма тревъл“. От старите телефони може да се проведе разговор с която и да било точка на света. Всеки гост тук може да позвъни и от телефона, на който бившият държавен глава Тодор Живков е разговарял с руския си колега Леонид Брежнев.

Държавните железници осигуряват дори микс от вагоните на „Корона експрес“ и „Витоша експрес“. Осигурява се възможност и за прикачване на първокласни вагони, ако групата е голяма.

Екстри

Във вагон-салоните може да се направи мултимедийна презентация, домашен киносалон, а стереоозвучаване ги прави подходящи дори за дискотека. От 2 години във вагоните има пълна забрана за пушене. „Корона експрес“ и „Витоша експрес“ ношуват в столичното депо „Релиз“, което е построено през 1906 г. До промяната през 1990 г. то се стопанисва от УБО. Вагон-спалня от „Витоша експрес“ не може да се наеме, тъй като се пази, ако държавният глава пожелае внезапно пътуване.

Светлана Желева

СНИМКИ ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА